

ФЛАШ ГОРДОН

КРОЗ ВЕКОВЕ

РИМСКА КУПАТИЛА

У својим купатилима стари Римљани градили су базене за пливање испод којих је водила мрежа вештачких канала. Кроз те канале про-

тицала је врела вода спроведена из најближих топлих природних извора каквим Италија и данас обилује. Када у близини није било топлих извора, кроз канале је протицао врео ваздух који је загревао мермер, а преко њега и воду у базену.

ЛАВИЦА БЕЗ ЈЕЗИКА

Два пријатеља Атињанина, Хармодије и Аристокитон, договорили су се да убију тиранина Хипарта. За ту њихову заверу знала је и чувена атинска куртизана Леона и да којим случајем не би открила њихову намеру одгризла је сама себи језик. Пријатељи су убили тиранина, али су и сами настрадали: Хармодија је убијен на месту атентата, а Аристокитон је издахнуо на губилишту. Атињани су умели да цене и њихов подвиг и њихово херојство. Хармодију и Аристокитону подигнут је споменик, а исто тако и Леона коју је антички уметник представио у облику лавице без језика.

НАЈВЕЋИ МЕСОЈДЕР

„Тираносаурус-рекес“, највећи месождер који је икад живео на Земљи, био је дугачак 16, а висок 9 до 10 метара. Данашњим ловачким оружјем овом праисто-

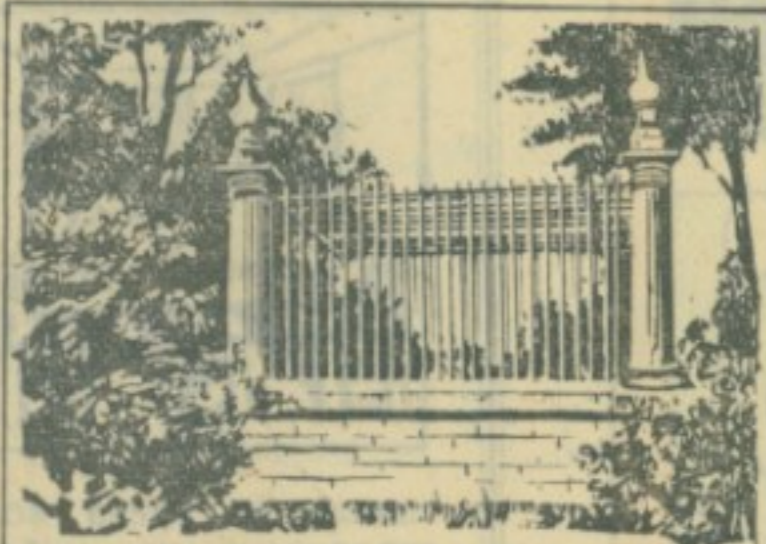
ријском цинку не би се могло баш ништа наулити, јер ни једна кугла из пушке не би продрла кроз његову ројнату кожу дебелу 35 до 40 сантиметара.

У ОВОМ БРОЈУ: Бексџо из шврђаве. Први ренџен у Србији. Драга мама... Дивљи зайаг на Јаграну. Човек који нисам убио. Тога нема ни у Тексасу. Црнице из живота Шоа.

ЖИВОТ УЗ СМРТ

МАДЛЕНА САНСОН
 ИЗ ПАРИЗА
 БИЛА ЈЕ ЖЕНА ЈЕДНОГ ЦЕЛАТА
 СНАЈА 3 ЦЕЛАТА (СВЕКАР И
 ДВА ДЕВЕРА)
 МАЈКА 7 ЦЕЛАТА
 ТАШТА 3 ЦЕЛАТА
 БАБА ЈЕДНОГ ЦЕЛАТА И
 ПРА-БАБА ЈЕДНОГ ЦЕЛАТА

ЗА
ГРОБ РОБИНА ХУДА
 У БЛИЗИНИ КИЛКИСА (ЕНГ-
 ЛЕСКА) СМАТРА СЕ МЕСТО
 ГДЕ ЈЕ, ПО ЛЕГЕНДИ, ПАЛА
 ЊЕГОВА ПОСЛЕДЊА СТРЕЛА!

Веровати или не!

Ripley's

У ОВОЈ
КОЛИБИ ИЛИ ДРВЕТУ
 У КЕНИЈИ (АФРИКА)
 БОРАВИЛА ЈЕ 6-11-1952. ПРИНЦЕЗА
 ЈЕЛИСАВЕТА КАДА ЈОЈ ЈЕ БИЛО ЗА-
 ВЕНО ДА ЈЕ ЊОЈ УМРО И ДА
 ЈЕ ОНА ПОСТАЛА КРАЈИЦА
 ЕНГЛЕСКЕ

ЈЕДНО ПРОЗОРСКО ОКНО

НА ПАРОХИЈСКОЈ
 ЗГРАДИ У ГРЕЈЕМ-
 СТАУНУ, У ЈУЖНОЈ
 АФРИЦИ, НОСИ МОНО-
 ГРАМ УРЕЗАН
 1867. ГОДИНЕ
 ПРВИМ ДИЈАМАН-
 ТОМ НАЗЕНИМ У
 ЈУЖНОЈ АФРИЦИ!

ЖЕНЕ

ИЗ
 ГВИНЕЕСКОГ
 ПЛЕМЕНА
БАЛАНТА
 ЈЕДНОМ
 ГОДИШЊЕ
 ПРИРЕЂУЈУ
 ИГРЕ
 ЗА
 ВРЕМЕ КО-
 ЛИХ НОСЕ
 НА ГЛАВИ,
 У ВЕЛИКИМ
 КОШАРАМА,
 СВОЈЕ
 МУЖЕВЕ
 ИЛИ
 ВЕРЕНИКЕ!

КИШНА ГЛИСТА ИМА 5 ПАРИ СРЦА

НАЈЧУДНИЈИ ПОПИС СТАНОВНИШТВА У ИСТОРИЈИ

ПАГОДУ **ШВЕЗИГОН** У ТАГАУНГУ (БУРМА)
 ПОЧЕО ЈЕ ДА ГРАДИ КРАЈОМ МИНУТИ МАНА ДА БИ, БАР
 ПРИБЛИЖНО, ПРЕБРОЈАО СТАНОВНИШТВО СВОЈЕ ЗЕМЉЕ!
 ЈЕР, СВАКА ПОРОДИЦА МОРАЛА ЈЕ ДА ПРИЛОЖИ ЈЕДНУ ЦИГЛУ,
 САКУПИО ЈЕ **237.540 ЦИГАЛА**
 (445. ГОДИНА ПРЕ НАШЕ ЕРЕ)

ЦРТИЦЕ ИЗ ЖИВОТА ШОА

Најоштрије перо
 Енглеске и најзлюб-
 нији старац на све-
 ту — говорили су
 неки за Шоа. —
 Родио се као Ирац,
 живео као Енглец
 и умро као ирски
 држављанин

када је млади Џорџ Бернард Шо, пун самопоуздања и жеље за успехом допутовао у Лондон.

Рођен у Даблину 1856, Шо је стекао широко опште образовање још у раној младости. У Лондону убрзо постаје члан друштва социјалиста (фабијанца) и држи говоре, пише економске и политичке чланке, води драмску и музичку критику.

У току свог дугог живота написао је велики број дела „Занат госпође Уори“, „Лекар у недоумици“, „Пигмалион“, „Каријера“, Хуморист и сатиричар, Шо је за људске глупости имао можда више пакости него ироније. Својом широким сатиром успео је да ошине многе истине и парадоксе енглеске јавности. На почетку каријере када се по-

јавио као опор писац, подигао је против себе жестоку кампању у јавности, која му је нарочито пребацивала да скрива све што је Енглецима свето.

Анегдоте о њему најбоље показују саркастичност Шоовог пера.

Једног дана Шо је присуствовао концерту у кући једне своје добре познанице. Иако му се певање оперске певачице није допало Шо је почео дуготрајно и снажно да пљеска када је она завршила. Певачица одушевљена тиме запитала га је:

— Господине Шо, моје певање вас раније није одушевљавало, како сте тако брзо променили мишљење!

— Толико сам био задовољан што сте престали — одговори Шо — да се нисам могао уздржати.

Шо није могао да подноси накинђурене жене. Једном приликом, на некој вечери, седео је поред једне која је узалудно покушавала да својом немогућном хаљином скрене Шоову пажњу на себе. На крају већ љута она се окрете Шоу и рече:

— Господине Шо, ја сам се вечерас специјално обукла у Вашу част.

— Али, драга госпођо — одговори осмехнувши се велики енглески књижевник — због мене није требало да се облачите.

Енглеска књижевност се обично идентификује са Шекспиром, Бајроном, Дикенсом. Међутим, ретко ко је постигао тако крвну везу са Енглеском као Шо. Он је увек подржавао младе писце са талентом, али је био немилосрдан ако га нису имали. Кад је јетан успео да ипак наметне Шоу свој роман да га оцени. Шо га је прочитао и одговорио:

„Драги пријатељу, прочитао

сам ваш роман. Док сам га читао, заспао сам. Али како сам сањао да читам ваш роман одмах сам се пробудио. Ваш Бернард Шо.“

Шо није подносио празноверје, а још мање глупост. Једном приликом нека познаница му је рекла:

— Господине Шо, ето ја сам као девојка пила хладну кафу, да бих била лепа...

— ... и, наравно, није вам ништа помогло! — одговори Шо.

Али ни Шо није остао поштеђен туђих заједљивих шала. У једном енглеском листу штампана је оваква анегдота:

„Шетајући Хајд парком господина Шоа је поздравно један дечак. Изненађен овим, Шо је запито малишана:

— Је ли, мали, знаш ли ко сам ја?

— Знам — одговорио је дечак. — Ви сте чика Шо!

— По чему си ме познао?

— По Вашој бради. Знате, мој тата каже да ви имате највећу браду у Енглеској, да грдите цео свет и да сте „најзлогубији старац“ на свету.

Као и Оскар Вајлд, Џорџ Мур, Томас Мур, Гилберт Кид Честертон, Џејмс Џојс и други велики писци Енглеске, и Шо је Ирац. Међутим од своје двадесете године он је живео у Лондону и Енглеци су га сматрали својим писцем и својим држављанином. Међутим на свој осамдесети рођендан, 1946, у време када је живот гледао неком врстом филозофске ведрине, Шо се нашао са Енглецима и затражио ирско држављанство. То не би било ништа кад се не би знали односи између Енглеца и Ираца, али ако се те прилике бар мало познају, онда је јасно шта то значи.

У вези са легендом

Босфор, мореуз који спаја Црно и Мраморно море, дугачак је око 30 километара, а широк 750 метара до 3,7 километра. Образовао се на месту где је море потопило праисторијску долину. Има стрме обале, али и многа добра пристаништа међу којима је најбоље Златни рог. На њему је и град Истамбул (од 1923. године главни град Турске). Име настало од речи бос-бик и порос-пролаз, у вези је са легендом о лепој свештеници Ио, коју је Хера, жена бога Зевса, због љубоморе, претворила у краву (односно бик) према је најбоље Златни рог. На њему је и град Истамбул (од 1923. године главни град Турске). Име настало од речи бос-бик и порос-пролаз, у вези је са легендом о лепој свештеници Ио, коју је Хера, жена бога Зевса, због љубоморе, претворила у краву (односно бик) према је најбоље Златни рог. На њему је и град Истамбул (од 1923. године главни град Турске).

НАЈСТАРИЈЕ ОРУЂЕ?

Доктор Рејмонд Дарт са универзитета Витвотерсренд у свом извештају из Јоханесбурга у Јужноафричкој Унији каже да је најстарије оруђе које се јавило као плод интелиген-

ције човека — „сктоман“ и познати „изум“ за вањне семена из јабучке. Направе ове восте, како каже др Дарт, употребљавале су се већ неких 250.000 година.

НА ЈУЖНОМ ПОЛУ Нема земљотреса

На Антарктику је лето пред вратима. Док је код нас било топло и сунчано, на шестом континенту владао је вечити сумрак и данима су беснеле снежне олује. Сада наступа повољно време за пингвине, туљане и — научнике.

Антарктичко лето привукло је геологе, геофизичаре и истраживаче глечера из Сједињених Америчких Држава, Совјетског Савеза и Аустралије. Задатак ове научне групе која броји 80 чланова, дво

Јак је: да испитају порекло и историју антарктичког леда и да покушају да утврде због чега на Антарктику никад нема земљотреса. Већ осам година на Антарктику борави осам стручњака за земљотресе у сеизмолошким станицама опремљеним најпрецизнијим инструментима. Али, до данас њихови инструменти нису забележили ни један покрет у Земљиној кори који би био сличан земљотресу.

ВРЕЛО

Бејрут, главни град и највећа лука Либана, има око пола милиона становника. У граду постоје многа предузећа текстилне, кожарске, трикотажне, дуванске и прехранбене индустрије, многе банке, француски и амерички универзитет. Град је основан на месту древног феничанског града Берота, који је постојао пре 3500 година. Име насеља потиче од старе феничанске речи беротх — вребло.

Лавља забава

Мало „мачке и миша“ поиграо се недавно један лав са једним посетиоцем познатог Кригеровог националног парка у Јужној Африци. Када се породица Хевит из Порт Елизабета возила кроз парк, угледала је на друму један други аутомобил ако кога је обигравао један снажан лав.

Један поглед био је довољан да се схвати шта се догађа: краљ пустиње покушавао је да дохвати својим шапама једног човека који је лежао испод аутомобила и, да би избегао канџе, стајно

се котрљао с једне стране на другу. Хевитови су смијали дигли паклену ларму: лавали су вратима и из све снаге центискивали на сирену. Успех није изостао: лав се уплашио и побегао.

Човек, који се неозлеђен али на смрт преплашен, извукао испод аутомобила испричао је својим спасиоцима да је хтео да нешто поправи на колима, да се због тога завукао испод њих, али да је у том тренутку искрснуо лав који је стао с њим да се понгравља као мачка с мишем.

Тога нема ни у Тексасу

У Пулмановим колима путује се кроз Сједињене Америчке Државе сигурно и удобно. У овим „хотелима на точковима“ постоје постеље, столови, кухиње, па чак и веранде за лежање. Путници су већ навикли на ову удобност и она више никада не чуди. Ипак, оно што се недавно догодило једном Европљанину који је боравио у Америци, вреди испричати.

Дан и по путовао је он у засебном купеу Пулманових кола и уживао у вођњи. За то време попушио је силне цигарете чији је пепео отресао у порцеланску пепелуру која му се необично свидела. Негде око подне позвао је стјуарда и запито га:

— Младићу, да ли бих могао да купим ову пепелуру? Радо бих је понео као успомену у Европу!

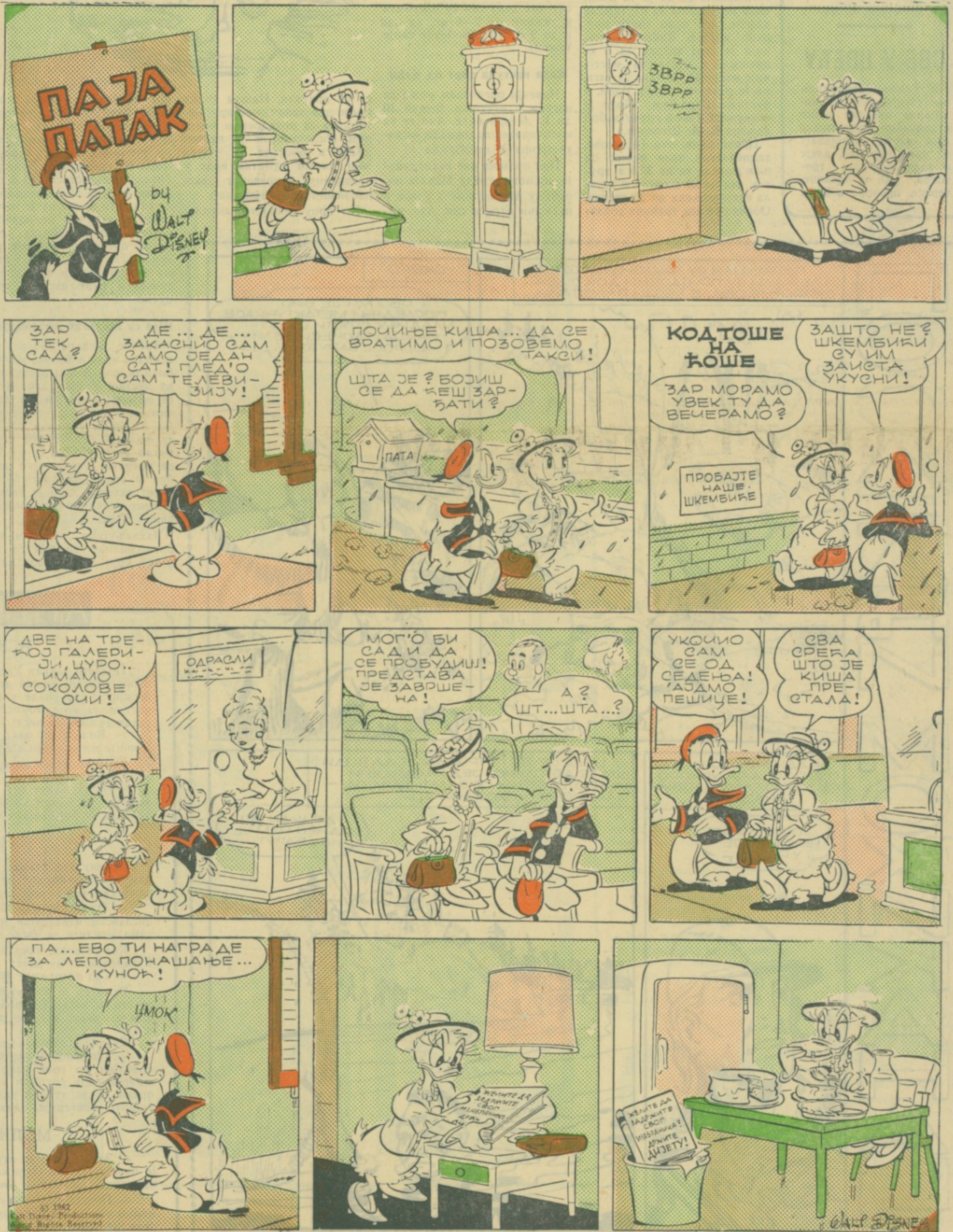
Стјуард му се наклоњено и љубазно одговорио:

— Железничка компанија вам поклања пепелуру кад вам се толико свиђа. Стјуард је добио напојницу а што се тиче путника његово дотле мирно и удобно путовање претворило се у праву мору.

На првој станици у његово купе упала су три репортера да би интервјуисала новог сопственика порцеланске пепелуре. На другој станици узвек се кроз прозор петорица фото-репортера од којих је сваки хтео да га сними у неколико поза. На трећој станици појавили су се филмски и телевизијски сниматељи са својим камерама. Најзад се спустила ноћ и путник се, малаксао од интервјуа и позирања пред камерама, сручио на

своју постељу размишљајући шта би могао бити уз рок толиком интересовању штампе и телевизије.

Сутрадан се није појавио ни један новинар, али му је зато стјуард донео у купе читаву хрпу листова. У свима је путник нашао своју фотографију и по чланак о себи. Описивали су га као право чудо какво се ретко среће, малтене као канадске петорке. Сви чланци били су у суштини исти. Наиме, из Пулманових вагона сваке године у Сједињеним Америчким Државама путници украду просечно 70.000 пепелура. Путник из Европе био је први у историји америчких железница који је затражио да купи пепелуру.

ПАЈА ПАТАК
BY WALT DISNEY

ЗАД ТЕК САД?
ДЕ... ДЕ... ЗАКАЖИО САМ САМО ЈЕДАН САТ! ГЛЕД'О САМ ТЕЛЕВИЗИЈУ!

ПОЧИЊЕ КИША... ДА СЕ ВРАТИМО И ПОЗОВЕМО ТАКСИ!
ШТА ЈЕ? БОЈИШ СЕ ДА БЕШ ЗАРБАТИ?

КОД ТОШЕ НА ЂОШЕ
ЗАР МОРАМО УВЕК ТУ ДА ВЕЧЕРАМО?
ПРОБАЈТЕ НАШЕ ШКЕМБИЈЕ
ЗАШТО НЕ? ШКЕМБИЈИ СУ ИМ ЗАЈЕГА УКУСИ!

ДВЕ НА ТРЕЋОЈ ГАЛЕРИЈИ, ЦУРО... ИМАМО СОКОЛОВЕ ОЧИ!
ОДРАСЛИ

МОГ'О БИ САД И ДА СЕ ПРОБУДИШ! ПРЕСТАВА ЈЕ ЗАВРШЕНА!
А? ШТ...ШТА...?

УКОЧИО САМ СЕ ОД СЕДЕНЈА! 'АЈДАМО ПЕШИЦЕ!
СВА СРЕГА ШТО ЈЕ КИША ПРЕСТАЛА!

ПА...ЕВО ТИ НАГРАДЕ ЗА ЛЕПО ПОНАШАЊЕ... 'КУНОК!
ЦМОК

ВЕРИТЕ ДА НАДРАЖИТЕ СВОЈ ИЗОБЛИЧАЈ ВРНИТЕ ДИЗЕТУ!

ВЕРИТЕ ДА НАДРАЖИТЕ СВОЈ ИЗОБЛИЧАЈ ВРНИТЕ ДИЗЕТУ!

ПО ЛИЧНОМ ИМЕНУ

Јена је познати град у Немачкој Демократској Републици, и чувена је као центар оптичке индустрије. У фабрици „Карл Цајс, Јена“ ради око 18.000 радника и вероватно је највећа фабрика ове врсте у свету. Њени сарадници и радници производе различите оптичке приборе, обичне и електронске микроскопе, догледе, сочива за фотоапарате и астрономске инструменте, стакла за наочаре и друго.

У Јени се налази стари универзитет основан 1558. године, где су предали Хегел, Фихте, Шилер и други знаменити научници. На том универзитету је и Карл Маркс одбранио своју докторску дисертацију 1841. године. Назив града потиче од словенског имена Јан, односно Јохан.

СВЕ У ЦВЕЋУ

У Велењу се годишње узгаја око 2,5 милијарде цветова којим становници овог рударског места украшавају не само паркове, алеје и тргавике крај тротоара, већ и балконе, терасе, прозоре и собе.

СМРТ ОД ЖЕЂИ

Само што се сунце дигло изнад хоризонта наступила је гробна тишина у шатору. Понеко би промрљао коју реч али на њу није добијао одговор. После поднева, у сенци под шатором, ваздух се загрејао до 42 степена, а у прегрејаном песку жива се пела и до 70 степени. Равнодушни према свему, људи су лежали непокретни, без снаге не само да устану, него и да са лица склоне песак који је у шатор унео врели пустињски ветар... А био је тек трећи дан.

Чудни и храбри добровољци

У шатору је лежало 14 добровољаца. Требало је видети како се у сличним условима осећају људи ако им се авион изненада сруши у пустињи. Сваки добровољац је имао на располагању само 3,5 литара воде дневно.

Показало се да је та количина недовољна за пустињске услове, чак иако човек потпуно мирује. Киносниматељ, који је свој апарат од 8 кг преносио с места на место, није издржао ни пуна 24 часа, па је одвезен у град Мари, у пустињи Кара-Кум. Убрзо је евакуисан и шеф групе добровољаца Е. А. Шепелев.

Првог дана, око 14 часова, температура тела неких од њих попела се на 37,5 а других чак на 38 степени и остала непромењена до 20 часова. Обично се две трећине топло-

те излучује директним зрачењем, а једна трећина испаравањем, односно знојем. Али, у пустињама је околна средина знатно топлија од човечјег тела и оно не може да своју топлоту излучује. Зато је снижавање температуре тела могућно само знојењем. После два дана сви су изгубили у тежини од 2-6 кг, па љак и до 9 одсто првобитне своје тежине.

Када наступа смрт од жеђи

Човечји организам може да изгуби у пустињи дневно 10 до 12 литара воде. Ако се та количина не надокнади — катастрофа је неизбежна.

Пре поласка ове експедиције, из истог града Марија пошла су на мотоциклу у лов у пустињи отац и син. Али, ни-

у пустињи мора да унесе дневно најмање 5,5 литара воде и то ако лежи непомицно. Тако је утврђена количина воде коју треба да носе авиони ако прелећу пустињу или аутомобили кад иду кроз њу.

„Напиј се воде пре смрти!“

Вода, коју организам одаје знојењем, при испаравању у обичним условима, хлади тело. Али, у пустињи то не може бити јер је околни ваздух прегрејан, па се оно још загрева.

Много времена пре но што је наука ово утврдила, пустињски номади су пронашли начин како да се заштите од прегрејавања. У Средњој Азији су носили дугу одећу и крзнене капе, а у Арабији и Африци бурнуса и чалме. Најпознатији ратници у Сахари, Туареги, покривају чак и лице, остављајући само узани прорез за очи. Сада их има око 200.000. Још крајем прошлог века њихово главно занимање било је разбојништво — пљачке каравана и села по оазама. Иако веома груби и поступцима они су сачували првобитну племенитост. Знали су да цене воду јер су осетили безброј пута шта значи жеђ. Пре него што би убили непријатеља рекли би му: „Напиј се воде пре смрти!“

Понекад су чак слали воду каравану измученом жеђу, који су се, иначе, spremали да нападне. Можда те обичаје објашњава донекле арапска пословица: „Гуљај воде отвара врата раја“.

ког физиолога Адолфа човек који изгуби 6-8 одсто воде од своје тежине пада у полуобамрло стање. Уста му отеку, постају „ватена“, и он не може да гута храну. Када губитак воде достигне 10 одсто човек добија халуцинације а са 12 одсто опоравак је могућ само уз стручну медицинску помоћ. Кад је губитак већи од 12 одсто крв постаје толико густа да срце није у стању да је потискује кроз крвне судове и смрт наступа тренутно.

Шта су постигли добровољци

Трећег дана готово сви су осећали муку и болове у зглобовима, али је сам осећај жеђу нестао. У току дана нису се интересовали ни за шта око себе а са наступањем ноћи и ноћне свежине нешто су оживели. Само, није нико могао да једе, уста су им била потпуно сува и нико није био у стању да прогута ни један залогај. Зато је експеримент прекинут пре предвиђеног рока.

Захваљујући „храбрим добровољцима“ видело се да човек који се изненада нађе

По проучавањима америч-

ГОСПОДИН МОХИКАНАЦ

ПОТРАЖИЛИ СУ ЗАКЛОН ИЗА СТЕНА И ЛЕЖАЛИ СУ ПРИТАЗЕНИ ДОК СУ СА СУПРОТНЕ ОБАЛЕ МЕЂИ ПРОУСТАЛИ.

УСКОРО

ОВО МИ ЈЕ БИО ПОСЛЕДЊИ МЕТАК УЧКАСЕ. МЛАДИЉУ СПУСТИ СЕ ДО ЧАМЦА И ДОНЕСИ ВЕЛИКИ РОГ С БАРУТОМ.

МЛАДИ МОХИКАНАЦ ПОСЛУША АЛИ, УСКОРО СЕ ЗАЧУО ГЛАСАН УЗВИК ОЧАЈАЊА...

ТО ЈЕ УЧКАС! НЕШТО НИЈЕ У РЕДУ!

ЦЕЛА ГРУПА ПОТРАЧАЛА ЈЕ ДА ВИДИ ШТА СЕ ДОГОДИЛО. ЈЕДАН ОДВАЖЊИВИ МИНГО БОРЕЊИ СЕ С МАТИЦОМ, ОД ВЛАНИО ЈЕ ЊИХОВ ЧАМАЦ...

ДОШКАН ЈЕ! ОДНЕО НАМ ЈЕ НАШ БАРУТ!

АНЕГДОТЕ

ИСКРЕНОСТ

Познати сликар Уистлер стајао је једном у једној шеширској радњи док је продавац бирао за њега шешир. У то упаде у радњу један низак, дебељшаст човек који, помисливши да је Уистлер продавац, стаде да виче на њега:

— Видите ли овај шешир који сте ми продали! Уопште ми не стоји добро.

Уистлер стави на око монокл, добро одмери човека и рече:

— И тај капут вам не стоји добро. А ако ми дозволите да будем сасвим отворен, онда вам морам рећи да је боји ваших панталона језива.

ИЗБОР

Холивудски глумач Цон Баримур замолио је једном великог руског режисера Станиславског да му каже како бира своје глумце.

— Одмах ћу вам објаснити — одговори му Станиславски извадивши из свог ревера једну иглу — само, отидите за часак у суседну собу.

Кад се после неколико тренутака Баримур вратио, Станиславски му рече:

— Сад потражите иглу!

Режисер је посматрао како Баримур одиже чаше са стола, загледа испод сваког тањира, опињава ручком столњак, задигне један његов крај и — налази иглу.

Станиславски заплеска рукама и рече: — Изврсно! Ангажовани сте! Правог глумца препознајем по томе како тражи иглу. Ако при томе шпарта собу крупним корацима, заузима разне позе, прави се да дубоко размишља, завирује у орман и, уопште, претерује, онда он није за мене.

МОЛИМ РАЧУН

— За овај шамар скупо ћете ми платити — бесно је повикао један Парижанин кога је у некој оштрој реприци ошамарио књижевник Александар Дима.

— Пристајем — мирно му одговори Дима. — И молим вас да ми одмах кажете колико стаје пола тучета шамара.

МУДРО ЈЕ РЕЧЕНО

Ко стално говори само о свом праву, тај занемарује своје дужности.
Истина је као риблин зејтин — лак је кад га треба другом дати, а непријатан кад га сами узимамо.
Бол од ране на глави суседа једва осећамо.

Трке с кромпиром

Вероватно нисте знали да се у неким земљама одржавају „кромпирне трке“. Победник је онај који први скупи у своју котарицу одређен број кромпира, обично осам, поређаних у правој линији на растојању од по метар и по, и прође кроз циљ не изгубивши у трчању ни један.

Утврђено боравиште на трговачким путевима

Рабат је главни град Марока и значајно пристаниште на северозападној обали Африке. Има преко 160 хиљада становника. Развијени су занати, нарочито керамички, ћилимарски и кожарски. Назив града потиче од арапског „рибат“ а значи „Утврђено боравиште на трговачким путевима“.

ГАРАМОН

БОДОНИ

ЕРБАР

УМЕТНИЦИ КОЈИ СТВАРАЈУ СЛОВА

Оичан читалац и не примећује неку битну разлику у типу слова, сем њихове величине без обзира да ли чита књигу или новине. Примећује само да су нека слова штампана јаче, са више фарбе — масно, или као да су писана — курзив.

Међутим, у графичкој индустрији постоји веома велики број разних типова слова не само по величини већ и по изгледу. А тај лик слова није случајан него је дело људи који су посветили много времена да би дали једном истом типу слова естетску и одговарајућу форму.

Обавезно је да сва слова једног типа имају јединствен лик и изразиту заједничку основу по којој стручњак већ на први поглед позна ко им је творца и које име носе. Јер свака врста слова има своје име или по творцу који их је

нацртао или по имену које им је творац дао. Сва су, обично, дело неког човека који је цео свој живот посветио штампарству.

Ко долази у додир са штампаријама сигурно је чуо име Гарамон. Човек који је носио то име живео је од 1480 до 1561. године у Паризу где је радио као штампар и словоливац. Од прве гарнитуре слова која се зову гармонд — антиква у целој Европи је још и данас у употреби велики број тих гарнитура.

Исто тако често помиње се и Бодони. Пореклом из старе штампарске породице у Риму, Бодони (1740—1813) је 1764. отишао у Парму да руководи једном штампаријом. Због изванредног смисла и стручности као и веома развијеног осећања за лепо, што се одражавало у свему што је радио, назван је „краљ међу

штампаријама“ а зато што је једно време руководио и штампаријом пармског владара добио је назив и „краљев штампар“. Још и данас слова којима је облик створио Бодони служе као пример и узор усклађености и јасноће.

Поред ова два имена срећемо још два имена слова али она не одају и имена свога творца. Јакоб Ербар је у облику слова позната под именом Ербар гротеск и кандиа. Рудолф Волф је створио „менфис“. Типови слова „трајанус“, „екселзиор“, „палатино“ и нека друга имена не носе имена својих твораца али корисно допуњују богатство и разноликост штампарских слова и на тај начин само потврђују да штампарство поред изванредних заслуга за просвету и културу, носи у себи и уметничко стваралаштво.

Драга мама... твој син

Некад давно, иза седам гора и иза седам мора, у једном огромном двору живели су краљ и краљица који су имали све што им је срце само могло да пожели. Ипак, у дну срца они су били несрећни и то због свог сина. Принц, који је био јединаца, доводио је своје краљевске родитеље до очајања.

Шта да радим данас? — стално их је запиткивао. — Досадно ми је. Немам чиме да се забавим.

Дечак је постао прави проBLEM. Бесциљно је лутао по двору и око њега, ударао ногом витезове у оклопу, шакао крдом по скупоценим мозаику простране трпезарије, вукао за реп мачку, и одбијао је да увече оде у постељу и седео до касно у ноћ слушајући приче и шале дворских будала.

Најзад, пошто су се посаве товали с главним вратем и дворским чаробњаком, краљ и краљица су одлучили: „Дете се мора за извесно време удаљити из двора.“ Због тога су позвали вођу једне групе чергара из оближње шуме и понудили му:

Прими принца на два-три месеца, откриј му тајне шуме, научи га да лови и пеца рибу, упознај га са језиком животиња и песмом птица, научи га вештинама које су познате само твој племену па ћемо те богато наградити.

Вођа чергара је пристао и узео је дечака за читаво лето.

Ето тако је први дечак у историји човечанства отишао у летњи логор. Овај обичај задржао се све до данас и сваке године све више дечака и девојчица проводи лето без родитеља у логорима.

Амерички хумориста Сем Левенсон, који нам је испричао причу о краљу, краљици и њиховом сину и на свој начин нам објаснио како се јавила идеја о оснивању дечјих летовалишта већ годинама скупа писма и дописнице које дечаци пишу својим родитељима са таквих летовања. Из те његове збирке позајмићемо неколико најзанимљивијих писама.

Драга мамице, овде има 370 дечака. Ја бих желео да их је само 369. Твој син.

Драга мама, наш васпитач каже да не смем ни да се приближим води док не научим да пливам. Воли те твој син.

Драга мама, наш васпитач одговоран за биологију каже да се посматрањем мија може много научити о људској природи. Твој син.

Драга мама, пошаљи ми компас, један чамац, кутију сардина, удице и мапу аутомобилских путева и пешачких стаза читаве земље. Твој син.

Драга мама, данас сам спасао Перцију од дављења. Твој син. Пост скриптум: Морао сам. Ја сам га гуруно у воду.

Драга мама, данас сам се возио чамцем по једној малој реци коју сам лично ја направио. Твој син.

Драга мама, овде је као у створу. Твој син.

Драга мама, молим те пошаљи ми моју леву ципелу. Воли те твој син.

Драга мама, молим те да ми пошљеш још књижница са стриповима. Наш васпитач је прочитао све оне које сам понео. Твој син.

Драга мама, данас смо имали вежбе из гађања луком и стрелом. Сутра је мој ред да гађам. Данас сам ја био циљ. Твој син.

Драга мама, пошаљи ми хране. Много хране. Овде нам дају само доручак, ручак, вечеру и две ужине; једну пре, а другу после подне. Воли те твој син.

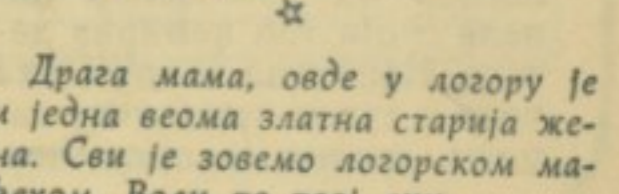
Драга мама, према самом изгледу не може се одредити да ли су печурке отровне или не. Човек их мора прво пробати. Твој син.

Драга мама, данас морам рано на спавање. Сутра је на мене ред да ујутру будим васпитача. Волим те.

Драга мама, храна је дивна и уопште те нико не тера да је једеш. Твој син.

Драга мама, овде у логору је и једна веома златна старија жена. Сви је зовемо логорском маћехом. Воли те твој син.

WALT DISNEY'S

ВЕЛИКИ РИЂА

ТАКО ЈЕ ВЕЛИКИ РИЂА ПРЕШАО ДА ЖИВИ У ГАЗДИНОЈ КУЉИ. ТУ ЈЕ БИЛО ЛЕПО, ЧИСТО И УГОДНО... АЛИ НЕШТО МУ ЈЕ ИПАК НЕДОСТАЈАЛО

ЛАКУ НОК, ГОСПОДИНЕ!

ЛАКУ НОК, ТЕРЕЗА!

ХРАНЕ ЈЕ БИЛО У ИЗБОЈАКУ... ВОЛЕЛИ СУ ГА...

ЛАКУ НОК, РИЂО!

ДА ЛИ, ПАС ЈЕ ЧЕЗНУО ЗА ДЕЧАКОМ.

И ДЕЧАК ЈЕ ЧЕЗНУО ЗА ПСОМ.

ВИДИШ РЕЧЕ! ОВАЈ ПАС МОРА ДА СЕ ПОКОРАВА ХЕГИЊУ АКО СЕ НЕ ПОКОРАВА, НЕЊЕ ПОВЕДИТИ НА ВЕЛИКОЈ ИЗЛОЖБИ...

...А АКО НЕ ПОБЕДИ, ХЕГИЊА ЊЕ ГА ПРОДАТИ!

ДА ГА ПРОДАТИ?

КАСНИЈЕ...

СУТРА ОДЛАЗЕ ЗА ЊУЈОРК... МОЖЕ ДА ВИШЕ НИКАДА НЕГУ ВИДЕТИ ВЕЛИКОГ РИЂА.

ВЕЛИКИ РИЂА

ДА ГА ВИДИМ САМО ЗА ТРЕНУТАК... ДА СЕ С њИМ ОТПРОСТИМ...

ПАС ЈЕ ОСЕТИО ДЕЧАКОВО ПРИСУСТВО... ЗАДРХТАО ЈЕ ОД РАДОСТИ...

ЗДРАВО, РИЂО! КАКО СИ?

НЕ СМЕМ ДА УЧЕМ, РИЂО! ТО НИЈЕ ДОЗВОЉЕНО... САМО ДА ТИ КАЖЕМ ЗБОГОМ.

КАД ЈЕ РЕЧЕ ОТИШАО, ПАС СЕ УЗНЕМИРИО...

ВИШЕ НИЈЕ МОГАО ДА СЕ УЗДРЖИ...

ТАДА СЕ УЗ ЈЕЦАЈ ДЕЧАК УДАЛИО

БЕКСТВО ИЗ ТВРЂАВЕ

Средином марта 1942. године пољане су већ биле озеленеле. Седећи поред прозора тврђаве у којој је био заточен, генерал Жиро је упијао погледом сваку реч тек добијеног писма. Кад се на вратима појавио његов пријатељ генерал Прију, он му рече:

— Дошао си као поручник. Жена ми јавља да је најзад пронашла довољно одважног чрвека који ће доћи на железничку станицу у Бад Шандау по мене са исправама неопходним за кретање по Немачкој. Вешто су замазали бркове на мојој фотографији и у генералштабу у Лиону добили исправе за мене. Сапутник ће ми бити неки Рожер, Лоренац из Монтињиле Меца. Кроз месец дана ћу покушати да бежим. Имам 40 метара ужета од добре конопље и већ сам изабрао велики отвор у зиду кроз који ћу се провући.

У току две године заточеништва Жиро је изврсно овладао немачким језиком. Војник Носент купио му је панталоне и тиролски шешир. Носент је продавао сву чоколаду коју је генерал добијао од жене и тако му створио лепу резерву рајхсмарка.

На дан 15. априла генерал Жиро је добио последње писмо од жене у коме му је јављала да ће га 17. априла пре подне Лоренац Рожер чекати пред станицом у Бад Шандау и прићи му са лозинком „Морген Хајрих“. Пошто се не познају генерал ће морати да стигне на уговорено место тачно. Чим прескочи тврђавски зид мора да заборава да је некад носио еполете и да добро запамти да се сада зове

Француски генерал Жиро, за време рата заточен у немачкој тврђави Кенигштајн, уманао је кроз један отвор у зиду и спустио се низ зид од 40 метара. Мада уцењен са 100.000 марака генерал је уз помоћ Покрета отпора успео да се докопа слободне Швајцарске

Ханс Грајнер, инжењер за вештачку свилу родом из Сен Мари О'Мин, са станом у Стразбуру. Међу документима која ће добити налази се и дозвола за кретање по Немачкој.

Бекство је требало да покуша између 9,45 и 10 сати ујутру, у време кад се завршава шетња једне групе заробљеника и почиње друга.

Генерал Бле и Месни ће држати уже а Жиро ће помоћу једног јаког штапа који је Носент прибавио у кухињи да се испне до отвора. Са спољне стране зида, окренуте према Елби, нико га неће видети и он ће се низ уже спустити у шипрајзе.

Ујутру се рано пробудио. Тачно у 9,41 је отворио врата и дао знак двојници завереника да изађу, мотре на патролу, сачекају три минута док она прође и док генерали-завереници заузму своја места, а затим дођу да га обавесте.

Потпуно спреман је чекао. Сваки минут је представљао за њега вечност. Шта се до

гаћа? Зашто се Лесне не враћа? Тачно у 9,49 он је дошао и јавио да је патрола одмакла и да генерали стоје на мртвој стражи. Жиро је наредио да се одмах пође. Лесне је понео уже.

У 9,50 је кренуо. Још 40 корака и биће под отвором. Назад је протурео руке кроз отвор и нашао се с друге стране зида, изнад понора дубоког 40 метара, држећи се обема рукама за уже. Два генерала су висили окачени о уже одржавајући равнотежу и пуштајући га да постепено клизи. Слустање је трајало два минута.

Најзад слободан! Са неколико корака се нашао скривен у оближњем шипрајју. Стари војник је потрчао да би се што више удаљио од тврђаве. У 9,58 је преко својих официрских чакшира навукао старе баштованске панталоне, на главу ставио тиролски шешир а затим је извадио прибор за бријање. Бркови које је деценијама носио ишчезли су зачас. Пошто је очи сакрио иза тамних наочара, кренуо је низ падине према Елби, до моста, а затим три километра до станице Бад Шандау.

„Инжењер за вештачку свилу“ нашао се тачно у минут на уговореном месту, међу гомилом свега, пред железничком станицом. Угледао је једног плавоког, гологлавог младића са плавим кипним мантилом преко руке. Младић је видео високог човека крепка хода са тиролским шеширом на глави и тамним наочарима.

— Морген, Хајрих! — ословио је генерала.

— Морген! — одговорио је Жиро.

Кренули су један поред другог и Рожер је на француском објаснио да је њихов следећи циљ и веза за даље пребацивање, кућа број 23 у улици Резервоар у Милузу. Генерал се одмах снашао и пошто је службеника на шалтеру поздравио са „Хајл Хитлер“ уписао га је колико треба чекати воз за Штутгарт. Четири сата је представљао читав век за бегунца који је настајао да се што пре удаљи.

Донео је одлуку да крену првим возом у супротном правцу како би заварали евентуалне гониоце. Тако су се после неколико минута нашли у возу за Минхен. Рожер је одмах заузео клозет и пошто нико није мотрио позвао је и генерала. Он се брзо прерушио у врло угледног цивила и стално се преслишавао: Хајнс Грајнер, инжењер за...

После неколико сати вожње изашли су на једној станици и умешали се у гомилу. Рожер није узео карте директно за Милуз јер би могло изгледати сумњиво већ за Штутгарт. Међутим, воз је полазио тек сутрадан у рану зору. Морали су чекати у станичној чекаоници. Рожер је отишао да поједе нешто у ресторацији а генерал чији је упадљиво висок раст могао да буде сумњив, остао је да лежи на једној клупи. Тек што се Рожер вратио на вратима су се појавила четири колоса шпц полиције. Један од њих је грмуо:

— Хајл Хитлер! Ваше исправе!

Рожер је поздравио жандарме хитлеровским поздра-

вом и први пружио своје исправе. Док су их полицијци одмеравали он се обратио Жироу:

— Господине мајоре, припремите ваше исправе.

Жандарми су се згледали и шеф патроле рече:

— Непотребно, хвала! — и поздрави лупнувши петам.

Следећег дан Жиро и Рожер су пошли возом у правцу Ландау. Сваког тренутка је воз застајао због енглеских ваздушних напада. Назад је пала ноћ. Жиро је у купеу наскокао са поручником оклопних снага Ромеловог афричког корпуса, који је носио Гвоздени крст на грудима. Док је воз јурио, зачули су се у ходнику тешки кораци. Врата купеа су се отворила и на њима се појавио један поручник СС-полиције са два жандарма. И поред страха који му је стекао груди он се обратио поручнику:

— Хвала вам на часописима — и пружио му листове.

— Са радошћу сам прочитао да фирер намерава да понови подвиг Александра Великог. Није ли то јасан знак њевог генија.

За време овог славоспева есесовци су прегледали исправе. Официр „Ромелових Африканаца“ рече Жироу:

— Ви имате сјајну културу, господине!

Поручник је схватио да не треба да гњави сапутника афричког хероја и брзо се повукао са своја два жандарма.

Пошто је воз стигао у Ландау генерал Жиро се опет нашао са Рожером. Купили су Франкфуртер цајтунц и следили се када су на насловној страни угледали крупан наслов да је један истакнути француски генерал уманао из тврђаве Кенигштајн и да ће онај ко га ухвати добити награду од 100.000 марака. Пред фотографије с леђа и с лица у опису је стајало: „Висок, са сивим брковима и тиролским шеширом, смеђим кипним капутот, официрским чакширама и гамашнама исте боје“. Рожер и Жиро су се слатко насмејали. Генерал је одавно потпуно променио изглед.

После поноћи, поново су заурале сирене. Станични службеници су се у паници растрчали на све стране позивајући свет у склопишта. У неописивој гужви која је настала генерал Жиро и Рожер су се раздвојили. Када је узбуна престала више се нису могли наћи. Воз за Страсбург је ускоро кретао и генерал је ушао у њега. Следеће ноћи у 11 сати стигао је у Милуз. Било је свихне касно да оде у кућу чланова покрета отпора коју му је Рожер назначио. Трећу ноћ је провео у хотелу

Европа. Морао је да попуни пријавну листу.

Иако две ноћи већ није спавао прикупио је довољно снаге да устане у пет сати и напусти хотел. Страховао је да се не учини сумњив есесовцима који ујутру контролишу спискове хотелских гостију.

Сат касније већ је седео угодно изваљен у салону својих француских пријатеља. Сваког тренутка се очекивао долазак аутомобила неког Ортлиба који ће га одвести до неког села близу швајцарске границе.

Тачно у предвиђено време стигао је. Сатима су се затим возили пољима Алзаса. Назад, око шест увече стигли су пред сеоску цркву где их је дочекао парох, такође члан покрета. Ортлиб се у тишини поздравио и ишчезао. Две године касније, када су Немци сазнали за улогу коју је сводиграо у бекству генерала Жироа, он је стрељан.

Док је генерал Жиро вечерао, стигао је месни шумар. Договорили су се да дође по генерала сутра у 9 сати и да га преведе преко швајцарске границе кроз густу мрежу немачких патрола.

Ујутру, после два сата пешачења, стигли су до једног брежуљка, одакле је шумар показао генералу кућицу једног свог пријатеља на свега 50 метара од границе. Изненада се иза стене појавио један човек. Био је то шумарев пријатељ. Јављао је да су

Немци у његовој кући а да су поред бреза које су се низале дуж границе на сваних сто метара поставили заседе. Бекство је у том тренутку било немогуће. Требало је што пре да се удаље одатле јер један одред пограничне полиције претреса шуму.

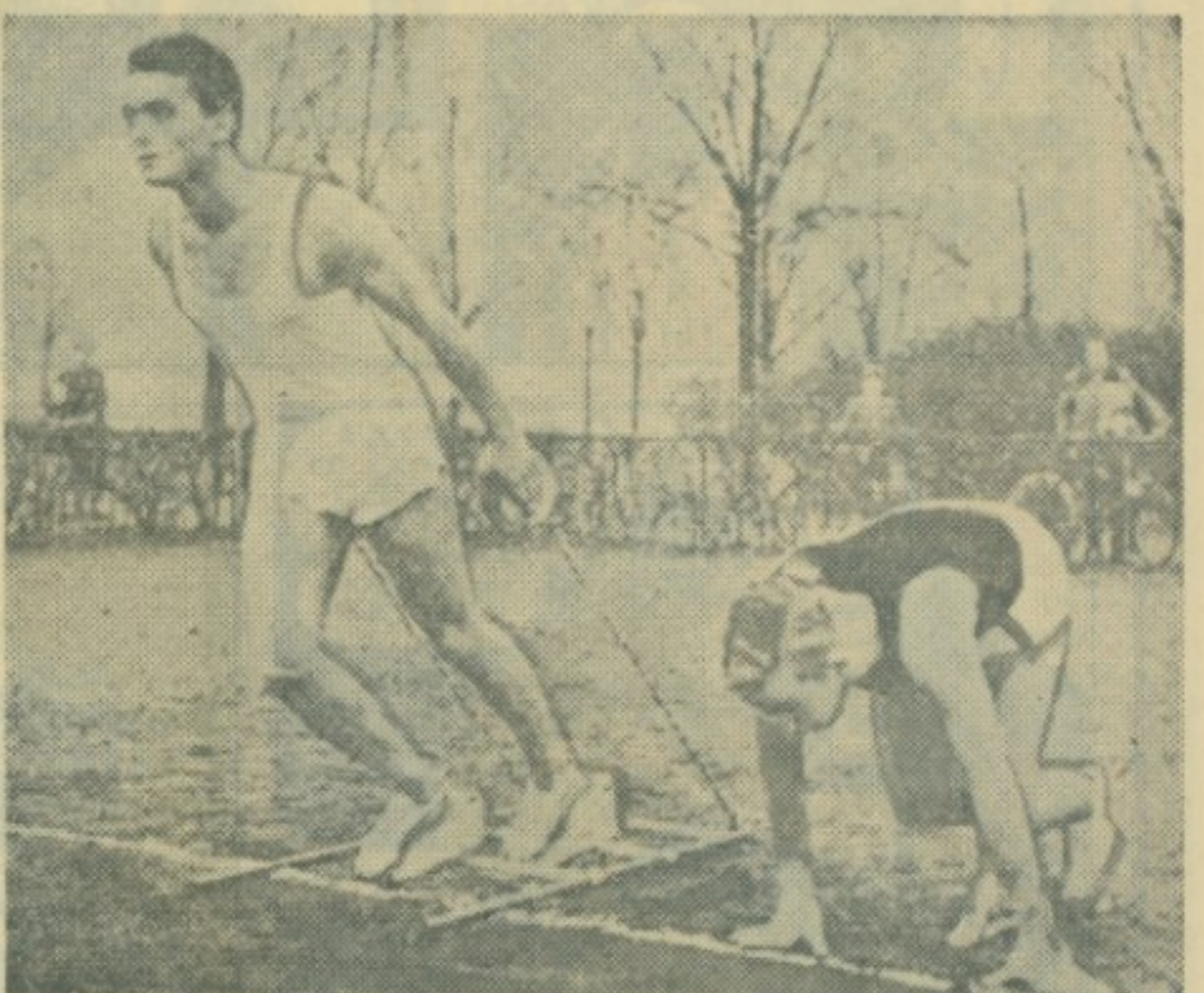
Положај је изгледао скоро безизлазан: у кући Немци, дуж границе Немци, у шуми Немци. Тада је сељаку пало на ум једно решење: сакрити бегунца на тавану изнад штале.

Само неколико минута касније генерал и шумар ишли су се испружени у сену. Око шест увече Немци су отишли на вечеру с тим да се врате. Бегунца је имао сат времена да пређе границу. Када су се низ мердевине спустили с тавана, шумар је показао генералу један висок бор који се налазио у Швајцарској. Требало је ићи у његовом правцу.

Генерал се поздравио са својим домаћином, а затим крепко закорачио према граници Швајцарске — у слободу.

Одатле се генерал Жиро пребацио у неокупирану Француску, а на обали Средоземља у одређени дан чекала га је једна енглеска подморница којом је отпловио према Гибралтару. Подморница је изоронила недалеко од шпанске обале и један хидроавион се спустио да прихвати генерала.

НОВИ СТАРТНИ БЛОКОВИ

У Немачкој су направљени нови стартни блокови који су дозвољени по олимпијским атлетским правилима пошто су тркачева стопала иза линије.

На знак тркач ће пустити ручице и потрчати. Ова напрема му даје предност од 7 см над тркачем који користи обичан старт а понекад то значајно много у трци на 100 м.

ЗБИРКА ИЗНОШЕНИХ ЦИПЕЛА

Срећни отац Џорџ Коулс из Вест Олеса, у америчкој савезној држави Вирџинији, дошао је на оригиналну мисао да прави збирку од изношених ципела своја три немирна детета. Необична збирка, окачена о таван породичне гараже, стално се попуњава

Првим ципелама првог детета долаване су све остале које је троје деце похаљало током година. Попуњавање збирке биће завршено кад најмлађе дете буде напунило 16 година. За сада у гаражи виси 250 пари старих ципела.

СА СВИХ СТРАНА НАШЕ ЗЕМЉЕ

Јосип Николај Садникар, словеначки ветеринар, живео је дуго — 89 година. Умро је пре једне деценије. Имао је велику страст — да сакупља предмете из прошлости. У току свог дугог живота сакупио је неколико хиљада примерака разних античких и средњовековних предмета који се налазе у градском музеју у Камнику.

Између осталог ту се налази „маска срамоте“, израђена од гвожђа у Рибници у Долењској, 1517. године коју су осуђеници морали да носе на глави. Затим, ту се налази позлаћени грб Петра Зрињског израђен 1671. године, као и велики кључ од замка Петра Зрињског нађен 1889. године у Кули код Озља.

Кип Херкула из римског доба, израђен у бронзи, висок петнаестак сантиметара и једна огрлица, израђена у Хилибару, стара око 1800 до 2000 година, налазе се такође у овом музеју.

Док је био студент у Бечу Иван Мештровић је 19. марта 1903. године израдио од гипса свој аутопортрет. Ово дело је од Мештровића откупио Садникар па се и оно налази у музеју. Ту је и орман француског маршала Мармонта, затим један примерак пет Мојсијевих књига, такозвани „Пентатеух“, које је са латинског превео на старословеначки Јурај Далматин. Ових пет књига повезаних у једну штампало је 1578. године у Љубљани Јанез Мандлец, први љубљански штампар.

Поред ових налазе се и друге ствари — два мача из 1594. године. Већим мачем су целати одсецали главе осуђених на смрт, а мањим су секли делове тела на основу тадашњих такзованих закона; гвоздена протеза људске шаке, на којој су покретна четири прста, израђена у Штајерској још пре 400 година.

Поред ових налазе се, разуме се и друге ствари, а ове смо поменули као пример колекционарске страсти једног човека.

У Јадранском мору има различитих риба, али по мишљењу стручњака највише има ослића. У њему живе и рибе селце: срдеце, бргљун-инчуни, скуше и плавнице. Године 1853. на обалама Ис-

тре насукало се шест китова. То је била највећа трагедија великих морских сисара у нашим крајевима, који су времена на време долазе у воде Јадрана.

Читаво подручје од Пломине до Порторожа, дуж истарске обале, у ствари је под угљем, чије су се веће наслаге формирале у облику оаза.

Од 1910. до 1918. године у Пули је живео Франц Лехар, који је у овом граду компоновао „Валцер лепих Пуљанки“ и дао коначан облик оперети „Весела удовица“.

На североисточној страни острва Крка живе доброћудни орлови стрвинари који се добро слажу са гаврановима а ови их својим гласним грактањем упућују ка местима где се налазе разне лешине.

После освајања Истре Наполеон је хтео од пулског залива да направи велику ратну луку, али то није остварио. Његове замисли реализовала је Аустрија и Пулу прогласила 1848. године за своју ратну луку.

Пре три и по миленијума насеље Умаг налазило се у центру садашњег залива крај овог истарског градића. Моде и темељи града античког Умага налазе се сада под морем.

Крајем 16. века сви дворци у долини Шушњевце у Истри, били су напуштени. На врховима брежуљака, на ивицама понора и изнад долина још стоје трагови четвртстих кула са избочинама и узаним пушкарницама.

Поједини ровови у руднику угља у Лабину удаљени су свега три километра од мора, од чијег су нивоа нижи за преко 500 метара.

Још у давна времена становници Истре поделили су ово највеће југословенско полуострво на три дела: Белу, Сиву и Црвену Истру, према боји земљишта.

Од 1347. до 1631. године у Истри је епидемија куге харала 41 пут.

СЦЕНА ИЗ ФИЛМА „ВЛАГО СРЕБРНОГ ЈЕЗЕРА“

У нашој земљи ове јесени сниман је немачки филм у боји »Благо Сребрног језера« по роману Карла Маја. Главне улоге играју Американци, Французи, Југословени, Енглези и Немци

Оштро око искусног преоријског стражара претражује ивицу шуме. Изненада бојни крик Индијанаца потреса срж у костима. Између стабала се појављује фаланга црвених ратника, крвних сродника племенитог Винетуа. Само својим снажним бутинама држе се Индијанци на леђима својих неоседланих коња. Напињу луко-

ве а стреле са кременом на врху зује кроз ваздух.

Непријатељи су група пропаљца Европљана који су дошли на златни запад да као пљачкаши 19. века на брзину стекну иметак. Наравно да ће их Индијанци и њихови пријатељи и стари Шетерхенд, Винету и други честити трапери победити.

Ова борба је снимана ујесен ове године на обалама Јадрана. Један коњички ескадрон испробавао је пред камерама напад Индијанаца, а 3.000 статиста војника и сељака из брдских села југоисточно од Ријеке учествовали су

у сценама са Дивљег запада из 19. века.

Југославија је једина земља у Европи која је са својим далматинским кршем могла да пружи кулису која одговара Дивљем западу како га је представио Карл Мај.

Сан из младости сваког дечака постаће стварност у филму: Олд Шетерхенд, јунака надмоћног у свакој прилици игра ранији Тарзан, Американац Лекс Баркер а његовог побратима Винетуа млади Француз Пјер Брис. Једина женска улога, поред фармерове жене, у рукопису Карла Маја је 15-годишња Елен Патерсон, кћи једног енглеског инжењера који путује по Дивљем западу. Да би великом, шареном епу додали и мало шарма писци сценарија су променили Елен Патерсон и начинили је нешто старијом. Немачка глумица Карин Дор игра ову улогу.

Већина кадрова је снимљена под ведрим небом а само 12 дана ће се снимати у атељеу.

На Плитвичким језерима изграђена је пећина са благом и Батлерова фарма ограђена кочевима. У Пакленици је на-

ХЕШИ ЕНД НА СРЕБРНОМ ЈЕЗЕРУ: ВИНЕТУ И ЊЕГОВ ВЕЛИ БРАТ „ЧАР-ЛИХ“ ВОЗЕ СЕ У ИНДИЈАНСКОМ КАНОУ ПРЕМА ВЕШТАЧКОМ ОСТРВУ У ЧИЈИМ ЈЕ ТЕМЕЉИМА СКРИВЕНО ВЛАГО. АЛИ У ВЕЛИКОЈ ЗАВРШНОЈ ВОРВИ ВЛАГО ТОНЕ НА ДНО ЈЕЗЕРА

стало село копача злата а једнако одатле индијанско насеље које на крају треба разбијати да спале.

„Ангажовано“ је 2.500 коња и исплаћено 15.000 слепих метка. Удружења Индијанаца у Немачкој дала су опрему за филмске Индијанце. Уместо правог орловог перја послужило је за украсе обојено лабудово перје. Бивоље коже замењене су кожама степске овце. Каубојски шештери су добијени из Холивуда. „Пола света“ је учествовало да би се остварио бестселер „Благо Сребрног језера“.

Сликар Георг Грос овако је описао Карла Маја који је био малог раста: „Изгледа као да вечито стоји на ветру и зебе“.

Писач чије су књиге штампане у 18 милиона примерака у свом детињству био је четири године слеп. „Његове најпознатије пустиловине“ с пута биле су већ одштампане а он још није ни крочио ногом преко граница Немачке.

Дела Карла Маја, данас, 50 година после његове смрти и 120 година после његовог рођења, доживела су прави препород.

ПРВИ РЕНДГЕН-АПАРАТ У СРБИЈИ

Професор универзитета у Вицбургу, Рентген, објавио је 9. марта 1896. године своје дефинитивно саопштење о пронађеним „Х-зрацима“ по њему названим „Рентгенови зраци“.

Проналазак је дубоко заинтересовао све научне кругове света, па и нас. Већ три месеца после овог саопштења професор Јеленко Михајловић, дошник дугогодишњи управник Сенсмолошког завода у Београду, објавио је вест у београдском часопису „Дело“ под насловом „Рентгенови зраци“ — фотографија невидљивог“ где каже:

„Муњевитом брзином распростро се глас по целом образованом свету о једном открићу — да се може фотографисати костур жива човека, или нешто што се не види очима. То откриће је веома интересно и веома важно. Сви меродавни стручњаци су извршили читав низ експеримената са овим зрацима, а сва научна друштва узела су у живо претресање овај проналазак“. Даље каже

да је у Физичком институту Велике школе у Београду професор Борђе Станојевић већ снимао руке и да је експонирање трајало око 30 минута.

У овом општем таласу одушевљења нису изостали ни лекари тадашње мале Србије. Три године после овог проналаска, лекар опште праксе у Шапцу др Аврам Винавер набавио је први код нас „рендген-апарат“ и њиме се служио ради дијагноза и лечења оболелих.

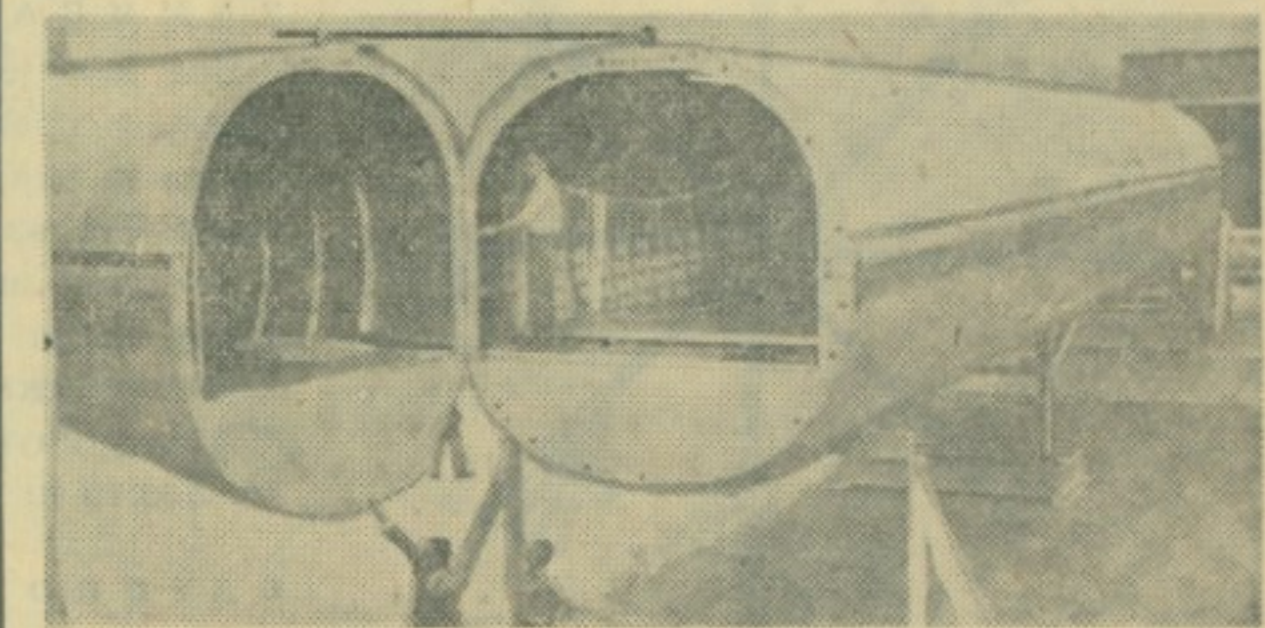
На седници Српског лекарског друштва 1. јуна 1902. председник извештава о писму др Аврама Винавера, дописног члана из Шапца, у коме он шаље слике и историју болести једног случаја туберкулозног обољења коже, које је лечио рентгеновим зрацима.

Са овим својим радом доктор Винавер је наставао, и на Конгресу српских лекара и природњака, одржаном у Београду 1904. године, прочитао сво

ја два реферата о лечењу оболелих рентгеновим зрацима.

Доктор Аврам Винавер је рођен 1870. у Варшави. Умешан у једну револуционарну аферу на универзитету, морао је да напусти родни град и пређе у Краков где је постао асистент чувеног професора Никулића, а затим је у Бечу радио код славног хирурга Билрота. Пошто је тако завршио спрему из хирургије, пошао је за Индију. На том путу се задржао у Србији и настао у Шапцу и Ковиљачи где је радио као приватни лекар. Бавио се науком и публиковао радове у нашим и немачким часописима а био је и врло активан друштвени и културни радник: основао је и сам издржавао ђачку трпезу у Шапцу. У балканским ратовима био је управник болнице у Куршумлији, Врању и Ваљевоу, а у првом светском рату управник болнице у Ваљевоу и Београду, где је умро од маларије 24. августа 1915. и сахрањен на тамошњем војничком гробљу.

Ради бржег утовара

Нови транспортни авион час. Превоз ће за једну миљу Боинг 735 чији је претходник стајати 3 цента по тони, а да Боинг 707, може да прими тежи се омогућио брз истовар и рет од око 50.000 кгр. Летеће утовар на репу се лако отвара брзином од преко 900 км на магацин.

МОЈ ПРИЈАТЕЉ ЈЕЗЕРО

Сваког дана, са маском за гурање, склизнула бих испод његове површине. Узнемирени живот у њему доносио је узбуђење као усред мора.

За живот су се бориле и пепељасте водене бубе и водени скорпиони. Једном, умирена, посматрала сам: неки од тих инсеката, дуг пет сантиметара, широким замасним ногу које су личиле на весла, сиће према дну. Ка површини одбаци један мехур дуг колико и он, неку врсту гуњрачког звона, причвршћен за трбух у коме је био ваздух са површине. Никада у животу нисам видела тако фино и савршену боцу за резервни ваздух.

Буба је затим пошла у лов за храном. Таман је почела да преплиће ножицама — а бујица муља је обави као облак. На моје очи она отклопи два ножна сечива и поче да реже око себе као перорезом.

Чопор црвића пролетао је као стрела. Сечиво је блеснуло попут муње, чопор је наставио пут, али без једног члана. Мало одрођене земље обавестило ме је где се скорпион сакрио да са слашћу поједе свој оброк.

Изнад себе угледах добро познатог четворокрилог инсекта који живи на површини живих вода, језера и бара. Спазио ме је, начинио круг и удаљио се. Пошла сам за њим. Кад ме је угледао на површини, загнури се и побегао. Кад год сам хтела да му се приближим била сам већ примећена и он је бежао, јер има два пара очију за гледање испод и изнад себе.

Нека друга четворокрилна буба нема боцу за кисеоник али ипак по цео дан вреба плен у води. У чему је њена тајна? Једноставно пробуши рупу у стабљини неке биљке, и из ње удише готово чисти кисеоник. Кад дође време да се зачури, завуче се у стабљинку и изатка непромочи ви зид према води. Биљка та ко узима на себе „обавезу“ да бубу снабдева кисеоником док она мирно спава.

Има и других буба које обезбеђују дисање у води иако немају шкрге. Видела сам једну како излази на површину, шири а потом савија једно од својих крилаца, „магационира“ ваздух у њему и ро ни као најбољи савремени ронилац. Пажљиво сам пошла за њом ка дну где је тражила храну све док није осетила да ваздух у савијеном крилу није чист. Онда се повила на површину, испружила и опет савила крило па заронила.

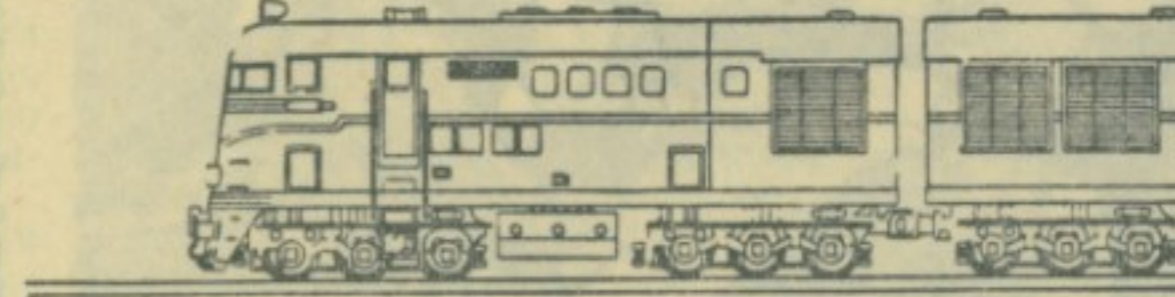
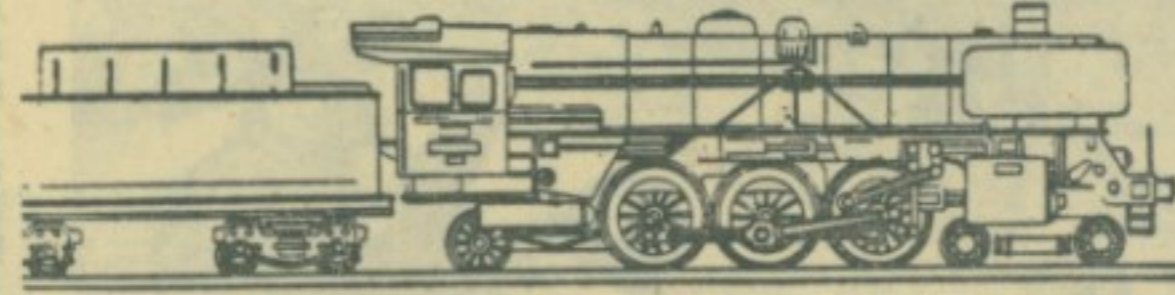
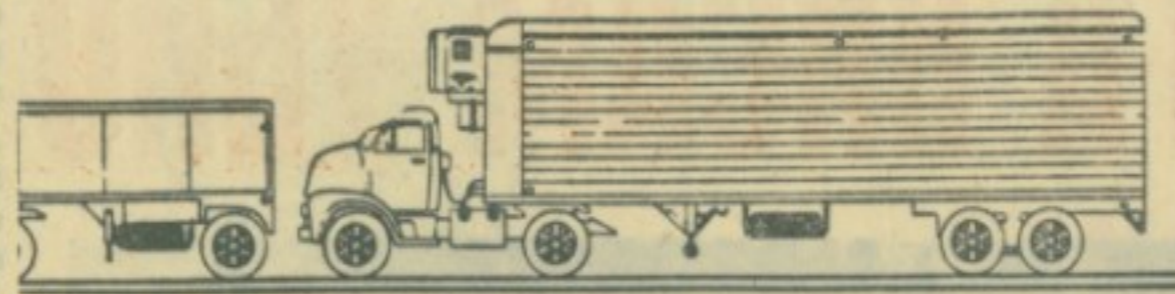
Лебдела сам понекад изнад трава и биља. Стачовници ове зоне нису водили борбу за кисеоник. Међу травама се уздизало жбуње и дрвеће и око њих су живеле рибе, које дишу на свој начин. Неке су блеле над баченом икром, друге су чувале тек излежена јаја. Но све су ту биле из једног јединог разлога: да чувају своје постојанство.

Приметила сам једног мужјака како бди над јатом несташних рибица. Водио их је лагано ка једном стабљу да би се нахранили облаком невидљивих планктона. Наглим покретом репа направио је „ветар“ око своје мале породице — да би разгнао муљ који може да вгуши рибице или јаја. Један мој непомишљен покрет впушио га је и он је нагло заталасао воду тако да је неколико младих одбачено у густу језерску флору. Помислила сам да ће се изгубити. Али отац, вођен њухом, сунуо је међу лишће и пошто је пронашао своје мале, вратио их јату.

У густини трава, на дну, посматрала сам породични живот сома. Отац и матери су заједно блели над младима који су као тамно јато пливали пред родитељима. Сом је ноћна животиња, али ова породица се кретала усред дана. Заинтересовала сам се шта ју је покренуло на то путовање — и угледах тело вели-

ке подводне корњаче која се појављивала изнад једног потопљеног стабла. Родитељи су пропустили младе испред себе и помало их гуркали да их пожури како би се нашли што даље од непријатеља. За уставише се под једним пањем, али се ускомеша муљ, који је стално страх и трепет за младе. Отац широм отвори уста, посрца неколико младих и испљуну их мало даље где је вода била чистија. У неколико махова све их је „превезао“ на тај начин.

Једне топле вечери, кад је месец обасјао воду пожелела сам да се уверим како се његова светлост пробива кроз воду. Загнурила сам се. У дубини не беше месечине, али кад сам погледала увис, зраци су на површини играли — блистави плес.

И ПОРЕД УСПЕХА

И поред великих успеха које је човек постигао на пољу усавршавања машина, ипак и најбоља локомотива на пару — ефикасна је само шест до осам одсто, тј. толико корисно троши створену енергију, док ефикасност бензинских и дизел-мотора достиже 24%.

ЊИХОВА ШКОЛА

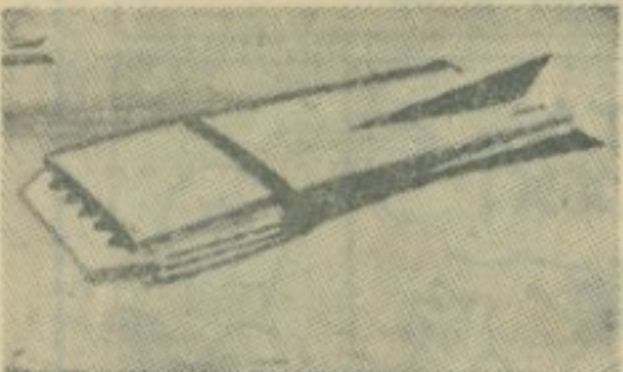
У грофовији Оксфорд у Енглеској постоји нека врста „школе“ за веверице, коње, мачке, птице, зечева, козе и овце, који се ту припремају за „сарадњу“ кад режисерима телевизије и филма затребају. Да би биле примљене у ову школу животиње морају да покажу способност да се привикну на живот у слози са својим „школским друговима“.

ПРАВО У МУЗЕЈ

Један италијански брод за вађење потонулих бродова стигао је у луку Хаифе у Израелу, да би извукао из бла-та брод Екзодус, чувен најпре по својој епопеји, затим по роману и најзад по филму. Пошто је брод добрим делом страдао од пожара, место му је сада једино у музеју.

Писац овог чланка Жана Жорж, иако стручњак, себе скромно назива »страсним посматрачем природе«. Позната је по многобројним чланцима које сама илуструје

Прошле године сам цело лето провела крај једног језера. Дуго осам кило метара и доста широко понегде дубоко преко 30 метара, настало је у давно доба кад су се у ову јаругу наше планете сурвали неки комади глечера. Данас је онвичено лепим вилама али и запуштеном оба-лом.

АВИОН БЕЗ КРИЛА

Надзвучни авион будућности изгледаће можда баш као овај који је замислио Локид. Он тврди да ће у минутоу прелазити 100 км. Кабина за путнике налазиће се у централном делу.

ТЕЛЕФОН УМЕСТО РАДИЈА

Телефон на врху дугачког штапа достиже пилотову кабину. На једном аеродрому пилот пре полетања брзо подноси извештај преко телефона а не радија као досад.

ВИШЕ ОД 100 ВРСТА...

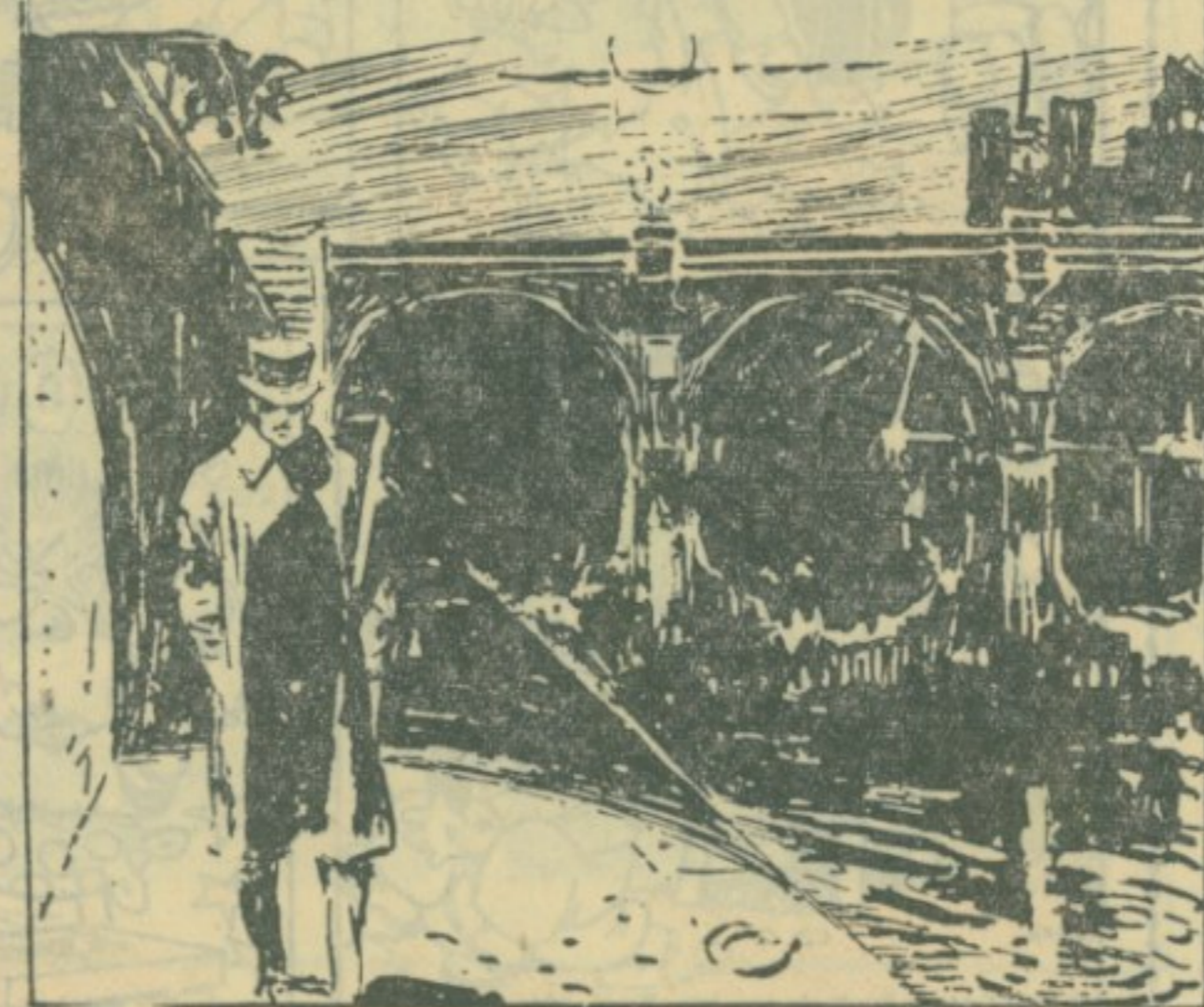
Командант Кусто је недавно открио више од 100 врста риба у дубинама мора код Аргентине.

ЈАДНИЦИ

ПО РОМАНУ ВИКТОРА ИГОА

ЖАВЕР ЈЕ СТРАХОВАО ПАТИО. ЊЕГОВ ПОЛОЖАЈ БИО ЈЕ НЕИЗДРЖЛИВ ЗАПРЕПАСТИЛО ГА ЈЕ ТО ШТО МУ ЈЕ ЖАН ВАЛЖАН СПАСАО ЖИВОТ. СКАМЕНИЛА ГА ЈЕ ЧИЊЕНИЦА ШТО СЕ ОН, ЖАВЕР, СМИЛОВАО НА ЖАНА ВАЛЖАНА

...БОРБА СА САМИМ СОБОМ И САВЕШКУ ДУГО ЈЕ ТРАЈАЛА... ЈЕДИНО ЈЕ МРАК БИО СВЕДОК ЊЕГОВОГ КРАЈА, ЊЕГОВА ТАМНА ПРИЛИКА ИШЧЕЗЛА ЈЕ ПОД ВОДОМ.

ЧОВЕК КОГА НИСАМ УБИО

Књижевник и писац, члан Француске академије наука и генерални директор Француског архива, Андре Шамсон пре рата је био помоћник конзерватора музеја у версајском дворцу. Као резервни капетан мобилисан је 1939. године а после пропасти Француске, као члан покрета отпора, организовао је бригаду Алзас-Лорен с којом се борно у Алзасу и Немачкој. Написао је романе: „Рифокоси бандит“, „Људи друма“, „Злочин праведних“ и „Састанак нада“.

стити оружје од масноће — прстима у рукавицама јер смрзнут метал пече више но усјано гвозђе.

Стигли смо прво до једне напуштене планинске куће пред једног потока, између две граничне линије. Ни Немци ни ми нисмо хтели да је освојимо. Била је доста удаљена од наших положаја. Али су се наше патроле често ноћу сусретале и једна другу изненађивале. Онај ко је држао ову кућицу био је господар читаве долине, али се нико од нас није могао тамо одржати, и никад се није знало да ли је она напуштена или насељена.

Да бисмо били сигурни да нас непријатељ не изненади, опколили смо кућицу. У неколико скокова ушли смо у празне одаје увек спремни да отворимо ватру. Смејали смо се као деца сами себи што смо веровали да је ово опасна игра.

— Сувише је хладно — рече наредник. — Ова господа нису изашла. Паметнији су од нас.

После неколико тренутака смо се вратили. Поља, шума, обале потока, стрмина, све је изгледало празније но обично. У ваздуху ни једне птице, нигде ни једне дивље животиње. Та пустош и мир као да су имали нечег претећег.

Почели смо да пужемо а под ногама осећали земљу час голу, час покривену снегом или ледом. Одједном, угледах десно од себе војника који се укопао и прстом давао знак за узбуну. Мора да је угледао нешто што ја нисам могао са свога места: на шездесет до осамдесет метара од нас, у једној јазуци, у заклону угледах једног човека.

Бешумно, моји другови упериле пушке на усамљеног човека, али ја дадох руком знак који је требало да значи: „Оставите га мени“ — и окретох се да полако нанишанам тог војника који је био у предстражи.

Људи су чекали мој пуцањ. Хтедох већ да опалим кад он поче да тапка у месту и да се геге. Застадох. Отворих оба ока и осетих да оно што је до тог часа за мене представљало мету — то је један обичан човек, човек као и ја, смрзнут као и ја, човек рањавих ногу, укочених руку од зиме, промрзлих ушију, који је једино мислио како да се бори против зиме и заборавио да се налази у рату.

Верујем да тог тренутка нисам ништа ни мислио. Нисам могао да донесем никакву одлуку. Нисам се одлучио ни „за“ ни „против“. Цев моје пушке се сама спустила и нисам имао намеру поново да нанишанам. Покретом руке дао сам знак друговима да се повуку. Почели смо даље да пужемо. У неколико скокова нашли смо се у заклону шумске кућице.

— Били сте у праву, капетане, — рече ми наредник. — Исувише му је било хладно... Нисмо га могли убити.

Наш задатак је био испуњен: сазнали смо где се налази непријатељска осматрачница и тачно место на коме се непријатељ налазио.

Зашто ми је тај дан остао у свежој успомени и поред страшних догађаја који су довели до инвазије и пораза моје земље?

Једне вечери, усред зиме 1943. године, на перону станице Монтобан, чекао сам један воз под леденим ветром. Једна дугачка теретна композиција се завстари испред нас. Пuna заробљеника који су одлазили у неки други свет о коме ништа нисмо знали. Чим је воз стао, немачки војници су поставили стражу испред вагона. Мене је чувала „почасна“ стража. Нисам могао ни да се покренем, кад одједном, на десет метара десно од мене угледах потиљак једног стражара под шлемом. Учини ми се да је то онај усамљени војник кога нисам хтео да убијем. То је био он, одмах сам га познао. Освојив сам себе што га онда нисам смакнуо кад сам га већ узео на нишан.

Више пута, у току година осетио сам исту грижу савести и жалио с бесом што сам оставио да онај човек живи. Десет пута, двадесет пута,

док смо били у ропству, остао сам увек као хиџотисан замишљајући потиљак човека у шлему. Нисам имао потребе да му видим лице, ја сам себи говорио: „То је он, а ја сам га оставио да живи“.

Али време пролази и, откако смо у миру, јучерашњи непријатељ постао је наш сусед. За мене је он престао да буде монструм какав је за све нас био у време рата.

Сећам се мог првог сусрета с немачким писцима и интелектуалцима на међународном конгресу у Шварцвалду.

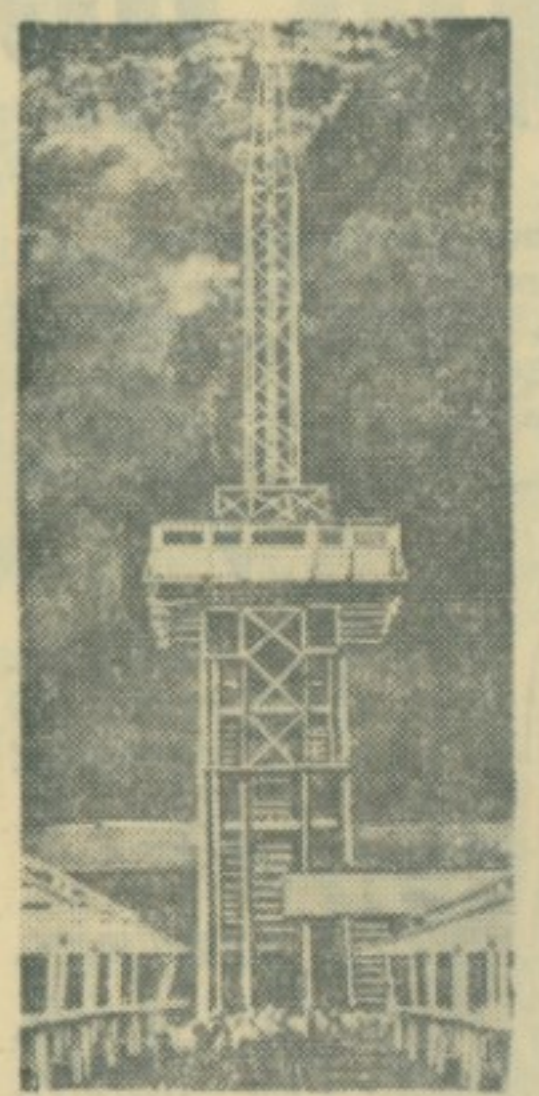
Једне вечери у врту, запазих одједном једног од њих који се налазио недалеко од мене, окренут леђима и са црним шалом око врата. Почех да посматрам његов потиљак и добих неку врсту вртоглавице.

Тог тренутка један пријатељ ме ухвати за руку. Хтео је баш да ме представи непознатом. Видех и његово лице: лице ученог човека, мало озбиљно и тужно. Лавао је утисак човека који је преживео нешто страшно. Волео је исте ствари као и ја, био исте стурке и ми се брзо спријатељисмо.

Док сам му говорио наступно је, преко моје воље, преоблажио у мојој свести. Старија гржа савести што сам овом човеку поштедео живот претворила се сад у неопisivу радост.

Да сам га онда тако познавао као данас, никад на њега не бих могао да пуцам.

Успомена на стражара, кога сам поштедео оног дана кад ми је било најхладније у животу, дала ми је прилике да схватим — да сваки од нас треба да објасни својим ближњима шта је то великодушност и величина, и тада вероватно никад више не би било рата.

93 СТЕПЕНИЦЕ

Покрај гимнастичке хале у Алтдорфу у Немачкој, постоји такозвани „горањ младости“. Наиме, на 15 метара висине налази се тераса са које се пружа диван поглед на околину. Тераса је заправо направљена испред једног ресторана до кога воде 93 степенице.

ИЗВРСТАН МУЗИЧАР

Директор Филхармонијског друштва у Љубљани, веровали или не, био је од 1794—1799. године оцацарски мајстор Карл Мос, који је изврсно свирао на виолончелу.

Жива се тог фебруарског јутра 1940. у брдима Вогеза спустила на 28 степени испод нуле. Смрзнута земља је одзвњала као ход по мермерним плочама катедрале а грање пуно иња ломило се као стакло. Ваздух је секло као оштрица ножа.

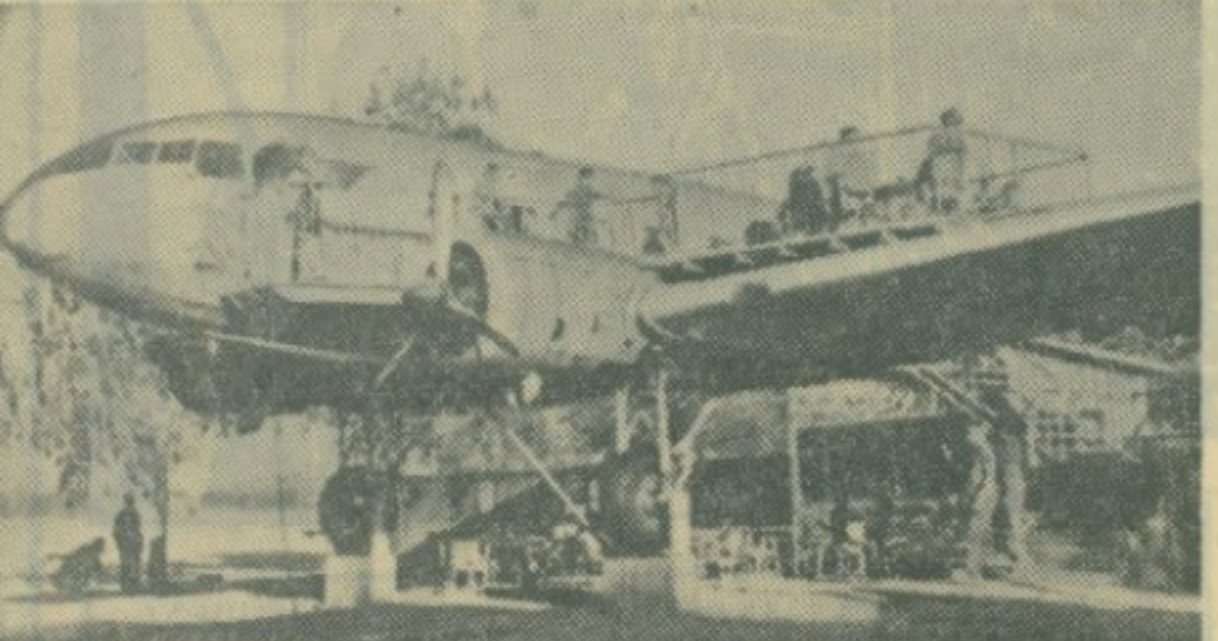
У свету има мало људи навикнутих на овакве температуре. Ми нисмо били од тих, пошто нисмо, ни Канађани, ни Норвежани, ни Финци, већ Французи који су дошли из крајева где има више сунца.

Добио сам наређење да идем у патролу и извидим непријатељске положаје. Кренуо сам око 7 часова ујутру с једним наредником и три војника. Али то није била експедиција као остале. Све је тог дана било тешко. Човек у рату мора да чује и најмањи шум а на температури од минус 28 степени то је немогуће. Значи, треба скинути наушнице и с левог и десног уха, а чувати их да се не смрзну. Исто тако треба очи-

— Сувише је хладно — рече наредник. — Ова господа нису изашла. Паметнији су од нас.

После неколико тренутака смо се вратили. Поља, шума, обале потока, стрмина, све је изгледало празније но обично. У ваздуху ни једне птице, нигде ни једне дивље животиње. Та пустош и мир као да су имали нечег претећег.

Почели смо да пужемо а под ногама осећали земљу час голу, час покривену снегом или ледом. Одједном, угледах десно од себе војника који се укопао и прстом давао знак за узбуну. Мора да је угледао нешто што ја нисам могао са свога места: на шездесет до осамдесет метара од нас, у једној јазуци, у заклону угледах једног човека.

ДЕЧЈА РЕСТОРАЦИЈА

Да би задовољно дечје желе Ерки Скогстер, фински аеромеханичар купио је један ислужени авион и у њему на-

правио млечни ресторан. У затвореном трупу који се греје деца ће за време хладних дана моћи да се играју, а на отвореним терасама — на крилима авиона — да уживају када је топло.

Једна ловачка прича

— Кад сам тражио злато на Аљасци изгубио сам се у планинама и нисам више имао чиме да се храним. Одједном приметим једног дивног карибуа. Али, виде и он мене и за час ишчезе иза једног брежуљка. Немогуће ми је би-

ло да га пратим... Онда ја са вијем цев моје винчестерке и опалим нишанања тачно у месту где је требало да се налази карибу знако га нисам видео. Кугла обиђе брежуљак и удари животињу тачно између очију.

И ОНЕ СУ СТЕКЛЕ ЗАШТИТУ

Хемичари из Израела намеравају да површину од близу 90 квадратних километара језера Тибериад покрију једном танком пластичном оп-

ном и тако спрече испаравање воде. Ово наравно мора да се обнавља сваке године. Изгледа да се рибама у језеру свиња оваква заштита.

Замало...

У летовалишту у Линколнширу у Енглеској слон „Герти“ — тежак четни тоне — служио је за забаву гостима. У току овог лета једног дана је била баш велика врућина и Герти се слободно шетао па наишао на базен за купање. Није могао да доди искушењу — ушао је

у плићи део и почео да се игра са гуменим душецима, неке гумене дечје играчке је чак и прогутао, и најзад зашао у дубину. Кад је изгубио тло под ногама слон се уплашио и мало је требало да се удави. У помоћ је одмах стигла велика дизалица да избави веселог луталицу.

Да ли су постојали

Читав скелет једног домаћег бика који је, према налазу стручњака, живео пре 4500 година, пронађен је близу замка Крагелхолам у Јужној Шведској. Експерти зоолошког института из Ленда сматрају да је то сензационално откриће, јер се на основу тога може тврдити да су у Шведској постојале домаће животиње пре више од 2.500 година пре наше ере.

ИАКО ЈЕ МАЛА

Цепна енциклопедија са 512 страница штампана на врло танкој хартији због чега није тежа од 200 грама, недавно је изишла из штампе у Француској. Веома је погодна за ношење у џепу и због тога је и добила такво име. Али она са држи историју света са сноп тичким сликама, атласом у боји, описом језика, уметности, спортова, разних стилова — другим речима има све што и енциклопедије нормалне величине.

МОЖЕ И САМ

Према једној статистици у Америци се сваког дана просечно региструје око 140 патената или нових проналазака. Иако се овакве регистрације обично врше преко адвоката, амерички закон не тражи да проналазач обави ову формалност преко адвоката, јер то може и потпуно сам.

ЗБОГ ЗИМЕ...

Прошле зиме су у Норвешкој страдали многи северни јелени од велике хладноће и глади, иако су им велике количине хране бацане из хеликоптера.

ПРОНАЈАЖЕЊЕ НУКЛЕАРНИХ ОСТАКА НА ВЕЛИКИМ ВИСИНАМА

Техничари једне америчке компаније предложили су на једном симпозијуму да се изврши проба са једним апаратом који ће омогућити да се сакупе нуклеарни остаци у висинама од 30 до 60 километара, јер садашњи уређаји то чине само до 30 километара.

Апарат се састоји од металне кутије коју носи једна ракета до жељене висине. Кутија тада бива избачена и почиње, придржавана једним лаким падобраном, полако да се спушта. Када стигне на висину од 60 километара, из апарата излазе две лопате дугачке по 2,50 метра. На својим крајевима оне имају мале ракете са чврстим горивом које чине да се кретају брзином од 10 обртаја у секунди, док се кутија и даље спушта.

Јесте ли већ чули да...

... слепи миш са прстеном на ноzi који је побегло из свог скровишта — једног дрвета у зоолошком врту у Будимпешти — пронађен

Је после седамнаест месеци близу Минска у СССР — на више од 1000 километара удаљености. Не зна се за које је време прешао околну раздаљину и како је успео да прелети високе гребене на Карпатима, кад висина на којој лете слепи мишеви износи свега 20 до 30 метара.

... острво Хелголанд у Северном мору ће у будуће бити повезано са копном ваздушним

путем. Нова писта за слетање авиона треба ускоро да буде завршена. Досад, чести и жестоки ветрови који су дували са обале знатно су отежавали саобраћај на острву.

... Француска и Швајцарска имају годишње највише туриста а после њих долази Италија.

... у једном речнику објављеном 1901. године уранијум је означен као „бели метал без вредности“.

... Један риболовац из Сангата (Па-д-Кале) уловио је у једном језеру необичну рибу роза

боје, тешку око 35 килограма. Према мишљењу специјалиста то је нека врста рибе зване „свиња из Јапанског мора“.

... у трећем веку наше ере у Македонији се помиње град Билазора или Вилазора. Од имена тог града постало је име нашег Велеса — Титовог Велеса.

... тежина чувеног „Сибирског метеорита“ који је пао 1908. године била је процењена на 40.000 тона.

... СССР има највећи број универзитета на свету.

... у Америци се све више чита — 1961. године објављено је 15.000 дела. Книжаре су продале готово милијарду књига. Рачуна се да има 15.000 библиотек и 29.000 школских библиотека које из дају годишње близу 500 милиона књига на читање.

... зоолошки врт из Блумингтона хоће да се отараси лавчета Дафи, кога су млади посети-

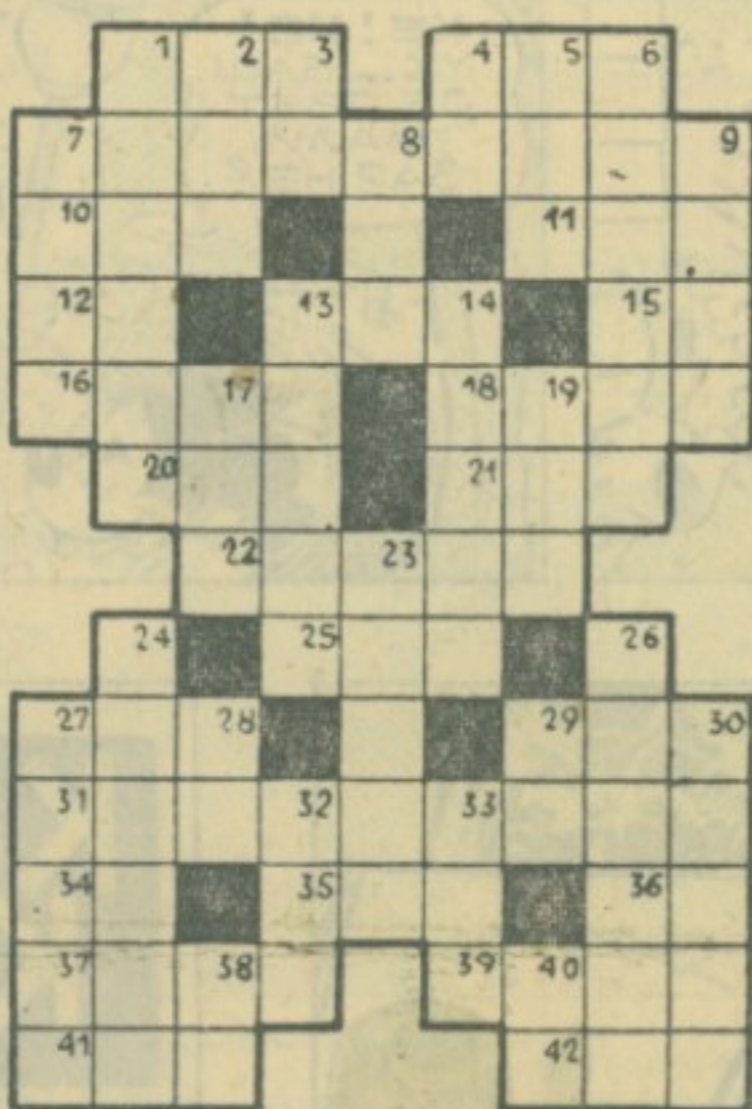
оци толико размазали да преде чим му се неко приближи и легне да би га миловали.

... прву машину за шивење је произвео Бартелимо Тимоније око 1831 год.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) део намештаја; 4) француски вајар (Жан); 7) република у Средњој Америци; 10) речна и морска животиња; 11) целокупан; 12) два слова; 13) северни јелен; 15) свежа; 16) музички инструмент; 18) прибор за рад; 20) свежа; 21) љут корен; 22) полудраги камен; 25) покрајина на Сицилији; 27) зимски спорт; 29) дивља животиња; 31) република у Средњој Америци; 34) два сугласника; 35) македонско коло; 36) град у старој Феникији; 37) стара мера за течност; 39) хтење; 41) временски период; 42) шаховски термин.

Усправно: 1) роман Михаила Лалића; 2) биљарски штап; 4) део коњске опреме; 5) стара српска престолица; 6) врста дрвета; 7) предњи део врата; 8) Херцеговац; 9) област; 13) санке; 14) чун; 17) орган чуда вида; 19) врста земљишта; 23) легура никла и гвозда; 24) животиња из класе медузица; 26) наша планина; 27) место у Горском Котару; 28) историјско место у Малој Азији; 29) лична замишља; 30) мера за драгоцености; 32) топлење свиња; 33) шанак; 38) лична замишља; 40) јединица електричног отпора.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) ковач; 6) Сенегал; 8) Аил; 9) сат; 11) Манчестер; 14) ат; 15) ниве; 16) ри; 17) ладе; 19) рт; 20) не; 21) бе; 22) ба; 23) илас; 25) ир; 26) ала; 27) ро; 29) Мајданек; 32) ему; 33) ада; 34) славина; 37) „Аполо“.

Усправно: 1) Кели; 2) он; 3) Велесе; 4) аг; 5) част; 6) Слат; 7) Лаерт; 8) ама; 10) три; 12) Чиле; 13) се; 18) Ана; 19) Реа; 21) Влан; 22) Браме; 23) Кладно; 24) сред; 25) име; 26) ад; 28) Ока; 30) Јула; 31) Пано; 35) ап; 36) ил.

ДА ПОВОЉША ГЛАС

Како певач може да побољша квалитет свога гласа и да стекне правилан изговор страног језика, приказано је једном у париској медицинској академији. Певач добије слушалице кроз које чује самог себе. Разни „филтери“ у слушалицама изолују грешке, нетачан нагласак и дисхармонично певање.

НОВА УСЛУГА

У Бироу за склапање бракова општине Чикаго налази се аутомат који за новац издаје бурму. Апарат је у вези са машином која одмах и угравира на прстену име и датум.

СВАКОМ ДОСТУПНО

У Сакраменту у Калифорнији је недавно отворена нео бична радња: у њој могу за мале паре да се изнајме све животиње које неко дете пожели: пас, мачка, гуштер, папагај, корњача или миш. Сопственик радње се нада да ће на тај начин деци приближити животиње и пробудити код њих љубав према њима.

МАЈМУНИ И САТ

— Дозволите ми, драга, да вам понудим овај скромни поклон — часовник достојан вас.

— Овај тик-так је симбол моје љубави која ме везује за вас.

— Занста, па то је исувише! Ви правите лудости...

— Ох! Па ја сам потпуно изгубила главу! За бравила сам да вам кажем да ја већ имам један...

НАПРАВИ САМ

ОКВИР ЗА ФОТОГРАФИЈУ

За овај оквир потребан вам је квадрат равног дрвета, ма сна боја, дрвена, зелена или црна, дебљи канап, маказе и шмиргл-папир.

Од равног дрвета, најбоље шпер-плоче исеците комад који треба да вам послужи као оквир за слику. Пређите преко њега шмиргл-папиром да бисте га изгладнили и премажите танким слојем прене или неке друге боје. Оставите да се осуши. Дугачким комадом дебљег канапа у природној боји почните да обавијате оквир пазећи да вам редовно буду равни и сви подједнако размакнути а да се места на којима сте узиду састављали не виде. Углови нека остану слободни.

Са задње стране оквира провуците парче узиче испод три или четири „жице“ којима сте обавијали рам, и направите

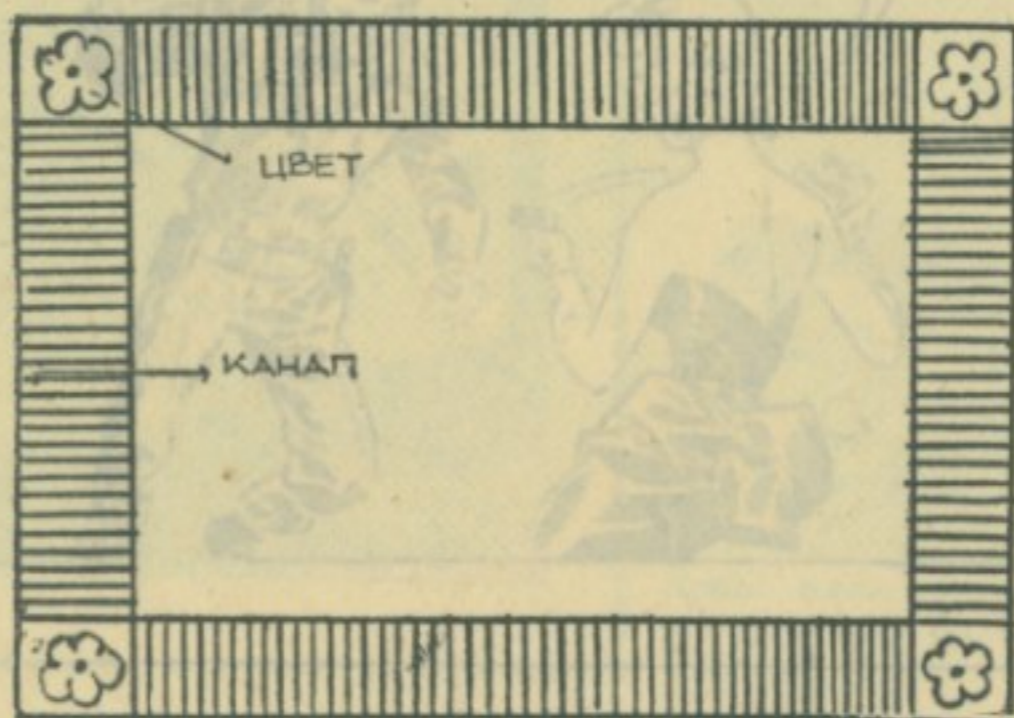
чвор који ће служити да се слика окачи о зид.

На крају у сва четири слободна угла, као што видите на нашој слици, учртајте по цвет са пет листића, и увуците фотографију у оквир испод исплетеног дела.

МАЛИ САВЕТИ

Метал се прилично тешко сече ручном тестером. Место на коме имате намеру да пресецете метал намажите рицинусовим уљем и одмах ћете осетити да тестера брже и лакше продире у метал.

Ако се каци на машини за шивење растаегао и због тога спада с точка, намажите га с неколико капи рицинусовог уља. Каци ће се „скратити“ и машина ће почети нормално да ради.

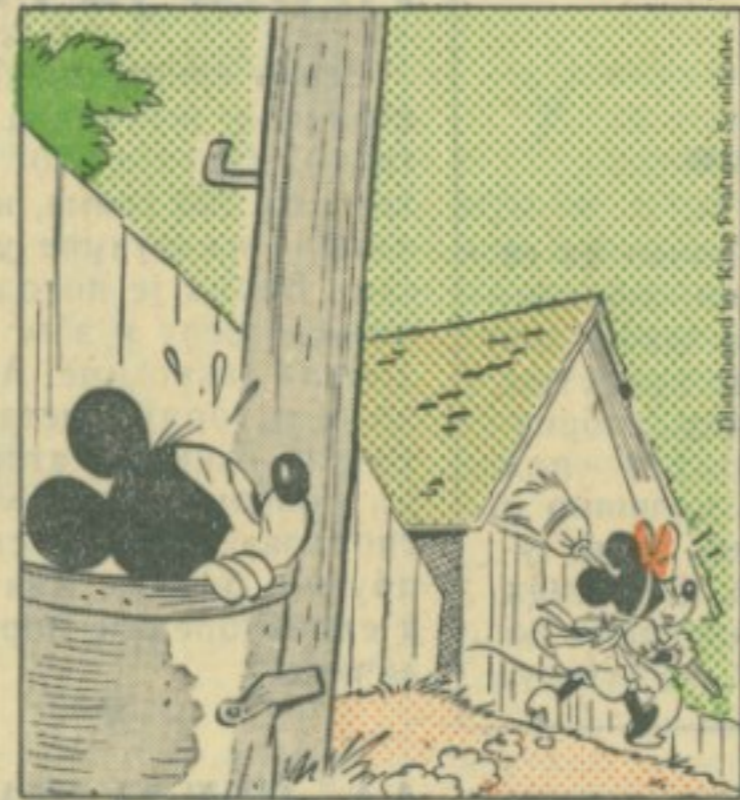
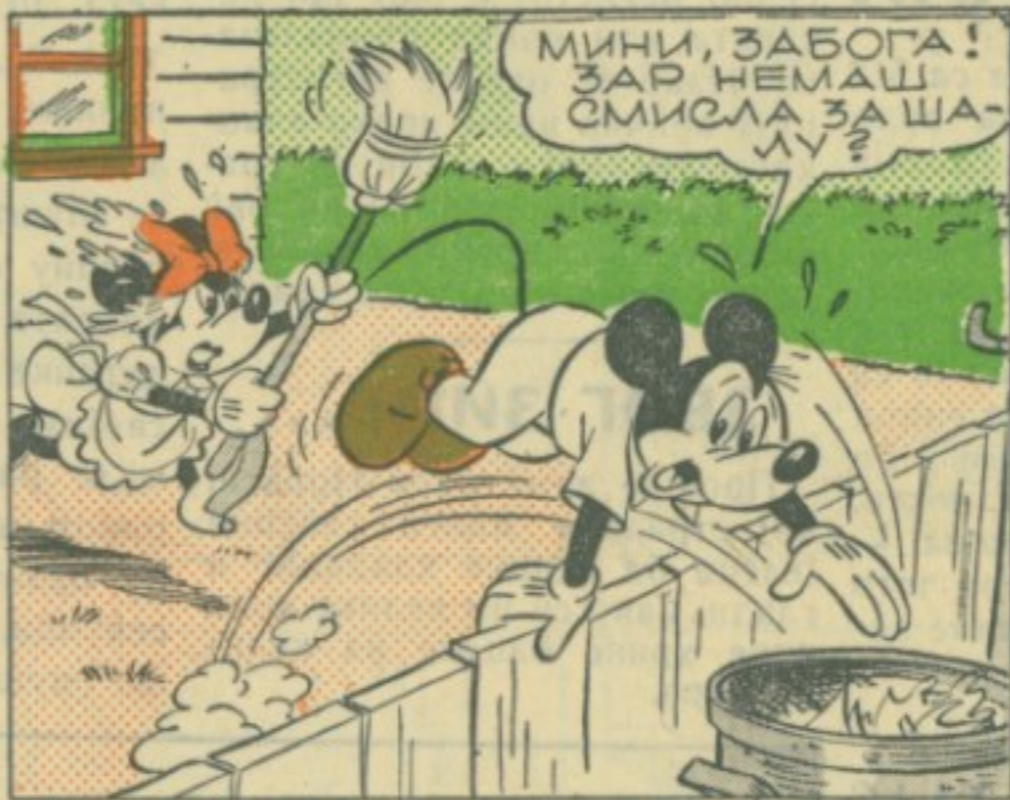

ЗА НОВОГОДИШЊУ ТРПЕЗУ

До новогодишњих свечаности није нам остало још много времена. Вероватно сте већ развишљали како да украсите новогодишњу трпезу у кући или сточиће у учионици у којој ће се одржати ваша школска прослава. На свечаним трпезама вероватно ће се наћи и две три боце — с воћним соком за вас, с ликером или вином за родитеље и њихове пријатеље. Трпеза ће изгледати много лепше и свечаније ако те боце претворите у љупке фигуре. Како вам се свиња овај мали Кинез? За његову главу биће вам потре-

бан један лимун. Главу ћете причврстити за зашупач од боце помоћу ексера (коме сте претходно откинули „главицу“) или чачкалице од пластичне масе. Шаке искројте од жутог дебљег штофа или папира, и то четвороструко као за рукавице без прстију. Делови шака залепе се тако да између њих дође жица која ће послужити као руке и држач за одећу. Шенир ћете изгледати много лепше и свечаније да би што више подсељало на прави кинески, наплетите на њега сламчице неједнаке дужине које сте претходно рас-

цепили уздуж и мало руком причврстити за зашупач од боце помоћу ексера (коме сте претходно откинули „главицу“) или чачкалице од пластичне масе. Шаке искројте од жутог дебљег штофа или папира, и то четвороструко као за рукавице без прстију. Делови шака залепе се тако да између њих дође жица која ће послужити као руке и држач за одећу. Шенир ћете изгледати много лепше и свечаније да би што више подсељало на прави кинески, наплетите на њега сламчице неједнаке дужине које сте претходно рас-

ДОБИЈОС

Ква-
Ква!

Уређује Паја Патак

УПРАВО ТО

Саобраћајца приме-
тио да се на забрањеном
делу пута зауставио
Патин аутомобил.
Зато јој приђе и упита:
— Зар ви не знате,
госпођо, да се овде сме-
ју зауставити кола са-
мо у случају поправке.
— Како да не знам —
одврати Пата — али
зар ви не видите да ја
баш то и радим — и по
што остави чешаљ и
руж у ташну настави
мирно пут.

ШТА МУ ЈЕ
ГЛАВНИЈЕ

Постао Шила псево-
привредник и затражао
му трактор. Пошто ни-
је знао како да га на-
бави објавио је овакав
оглас:
„Фармер тридесетих
година жели да упозна
млађу жену која има
трактор. Молим, поша-
љите слику трактора“.

ИМА ВРЕМЕНА

Стари Попајес отац
гњави обућу због ци-
пела и овај му на крају
сав бесан каже:
— Господине Попај,
ви се бринете као да
ћете их носити још ко
зна колико времена.
Попајес отац се ис-
прси и рече:
— Е, мој млади чове-
че, зар ви не знате да
веома мали број људи
умире са 99 година!
Статистике то најбоље
показују.